

ÅRSRAPPORT

FRI - Foreningen for kjønns- og seksualitetsmangfold

2022

INNHold

Årsrapporten gir et innblikk i noe av arbeidet til FRI det foregående året.
Mer informasjon om de ulike prosjektene, målene eller
aktivitetene finner du på www.foreningenfri.no

Innholdsfortegnelse	2
Lederartikkel	4
Organisasjon	5
Landsmøtet og våre styrende dokumenter	6
Oppnevning av æresmedlemskap	7
Landsstyret	8
Sentralstyret	8
Utvalg	9
Pride-utvalget	9
Reviser	9
Samarbeid	10
Aktivitetsfondet	11
Det internasjonale solidaritetsfondet	11
Aktivitet, synlighet og resultater	12
Situasjonen til skeive i Øst-Europa	12
Fra kjønnsnormer til kjønns mangfold	13
Sammensatt diskriminering og antirasisme	14
Familiemangfold	15
50-årsmarkeringen for avskaffelsen av §213	16
Pridekampanje	18
Bursdagsfeiring, FRI 72 år	20
Nordisk nettverkskonferanse 20.-22. mai	21
Barents pride	22
Uttalelser og mediasaker	23
Motstand	25

Lokal aktivitet	26
Aktiviteter, arrangementer og lokal synlighet	26
Pride	28
Lokal motstand og utfordringer etter terrorangrepet i Oslo	29
Terrorangrepet i Oslo 25. juni	31
Støttemarkeringer	33
Regnbuetog i Oslo	34
Internasjonal avdeling	35
Partner, brobygger og pådriver	35
Solidaritet med Ukraina	35
Internasjonalt informasjonsarbeid i Norge	36
Partnersamarbeid i Europa, Asia, og Afrika	37
Øst-Europa: Støtte til utsatte lhbt-organisasjoner	37
Afrika: Alliansebygging mellom lhbt-personer og religiøse ledere	38
Asia: Barn og unges rettigheter	39
Kjønns mangfold	40
Rosa kompetanse	42
Teamet	42
Nettverksseminar	43
Rosa kompetanse barnehage	43
Rosa kompetanse skole	44
Rosa kompetanse barnevern	45
Rosa kompetanse helse og sosial	46
Rosa kompetanse justis	47
Fri-sone	48
Rosa kompetanse arbeidsliv	49
Siste side	50

FRI - Foreningen for kjønns- og seksualitetsmangfold
Mariboegate 13, 0183 Oslo
post@foreningenfri.no

Innhold og design: Sindre Garret Lamvik Sollie

Lederartikkel

– Medisinen ligger i å få være en del av fellesskapet og være sammen med venner og kjære, uttalte en representant fra Nasjonalt kompetansesenter for vold og traumatisk stress til BLIKK uken etter terrorangrepet i Oslo hvor to mistet livet og over 20 ble skadet. Over 260 personer har fått status som fornærmet, og skeive over hele landet har kjent på engstelse, sinne, frustrasjon og redsel i tiden som fulgte.

Det at medisinen ligger i fellesskapet er noe vi i FRI og den skeive bevegelsen vet godt. Vi søker sammen i både gode og mindre gode dager, for å skape og ta del i miljøer hvor vi kan få komme med hele oss selv - uansett.

På vei ut av en global pandemi var vi mange som kjente på behovet for å være sammen og gjøre de vanlige tingene. Etter å ha gått gjennom lange perioder hvor møteplassene våre var stengt og vi ikke kunne møtes som vanlig var vi klare for at 2022 skulle bli vårt år.

Vi skulle markere at det var 50 år siden straffelovens § 213 som kriminaliserte homoseksualitet ble avskaffet, vi skulle feire og synliggjøre skeive kunst- og kulturuttrykk i Skeivt kulturår og vi skulle diskutere og danse oss gjennom landets etter hvert utallige pride-markeringer og samles til fest og protest i hver vik og på hver knaus.

Terrorangrepet i Oslo og politiets påfølgende nasjonale anbefaling om å la være å arrangere pride-parader og støttemarkeringer traff oss hardt. Tidligere har vi i FRI snakket om hvordan vi aldri skal ta ytrings- og forsamlingsfriheten for gitt - da med utgangspunkt i situasjonen i andre land - men nå var det plutselig oss selv det var snakk om. Det var utrolig vondt, skremmende, uvirkelig og frustrerende for oss alle.

Veien videre post-pandemi og post-terror har vært tøff. Det kommer den også til å være en god stund videre.

Det vi da må huske på er at medisinen ikke er langt unna. Den ligger i fellesskapene og arenaene vi skaper, og som vi alltid har skapt sammen med og for hverandre.

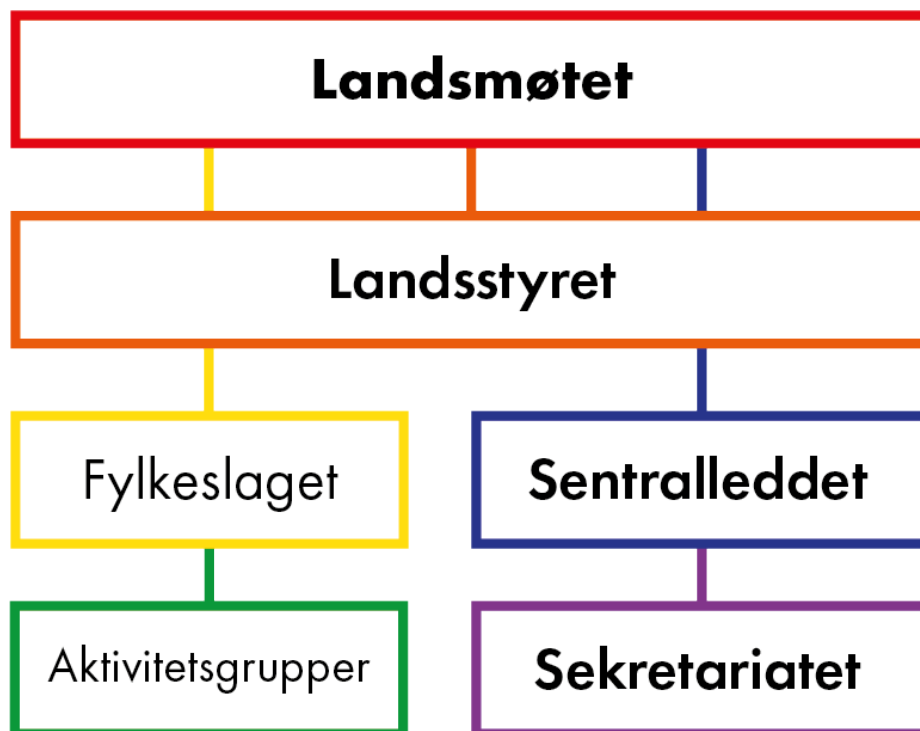
Aldri glem det.

Inge Alexander Gjestvang
Leder, FRI

Organisasjon

FRI er en demokratisk medlemsorganisasjon som til enhver tid styres av medlemmene som bruker stemmeretten sin og engasjerer seg på ulike nivåer av organisasjonen. Gjennom fylkeslagenes årsmøter og medlemsmøter kan medlemmene bestemme aktivitetene og den politiske virksomheten i sitt fylkeslag, eller foreslå saker til landsstyret eller landsmøtet. Medlemmene våre er det viktigste fundamentet i organisasjonen og vi hadde 3552 betalende medlemmer pr 31.12.2022

Til tross for mye synlighet og engasjement både i forbindelse med årets 50-årsmarkering for avskaffelsen av § 213 og masseskytingen natt til 25. juni ser vi at det til tross for jevn tilvekst av nye medlemmer ikke blir en stor total økning fordi gjenbetaling av eksisterende medlemmer er et tema. I 2022 mottok vi støtte blant annet gjennom innsamlingsaksjoner på Facebook, og registrerte også stor spredning og synlighet i forbindelse med pride-kampanjen og øvrige medieoppslag.

Landsmøte og styrende dokumenter

FRI avholder landsmøte annethvert år, og i 2022 ble landsmøtet avholdt i Oslo 18.-20. november. Over 100 personer fra alle deler av organisasjonen, hvorav 80 delegater, brukte helgen til diskusjon, debatt og utforming av organisasjonens nye styrende dokumenter.

På landsmøtet vedtas vedtekter, politisk plattform og organisatorisk plattform. Vedtak fattet på landsmøtet i 2020 var gjeldende frem til landsmøtet 2022. I tillegg vedtok landsmøtet vår nye politiske plattform, som på grunn av pandemien ikke har vært oppdatert siden landsmøtet i 2018. Det er politikken og satsingsområder vedtatt på foregående landsmøter som har vært styrende for vårt arbeid fram til november 2022.

Satsingsområdene har fram til landsmøtet i november vært som følger:

- Rettighetene til mennesker som bryter normer for kjønn og seksualitet i Europa
- Fra kjønnsnormer til kjønns mangfold
- Sammensatt diskriminering og antirasisme
- Familie og reproduksjon

Etter landsmøtet i november vedtok organisasjonen følgende prioriterte arbeidsområder og underpunkter for perioden 2022-2024:

Helse

- Et verdig, desentralisert, kultursensitivt og faglig kompetent behandlingstilbud for alle transpersoner, da med fokus på å inkludere ikke-binære, som står uten offentlig tilbud per i dag.
- Jobbe mot sykliggjøring og for selvbestemmelse for personer som er intersex eller har variasjoner i kroppslig kjønns karakteristika.
- Sikre en inkluderende og verdig alderdom for alle gjennom lovverk, kompetanseløft og reell endring i somatisk og psykisk helseomsorg.
- Alle profesjonsutdanninger innenfor helse, sosial og pedagogikk må inkludere kunnskap om kjønns- og seksualitets mangfold med særlig fokus på nevromangfold, personer med kognitive-, fysiske-, og sansemessige funksjonsvariasjoner.
- Sikre kunnskap om skeive kvinners helse, og jobbe forebyggende for å fjerne forskjellen mellom skeive kvinners helseutfordringer og majoritetsbefolkningen.

Anti-diskriminering

- Innføring av en tredje juridisk kjønns kategori i Norge.
- Diskrimineringsvern for alle seksuelle minoriteter som per i dag er utelatt fra antidiskrimineringslovgivningen – BDSM-utøvere, fetisjister og aseksuelle.
- Likestilling av regler for medforeldreskap uavhengig av hvordan barnet blir til og hvordan foreldrenes konstellasjon ser ut.
- Fortsett vie tid og ressurser til vårt internasjonale arbeid for at alle kan leve ut sin identitet uten frykt for forfølgelse, vold, hat og diskriminering.
- Fjerne diskriminerende regler for blodgivning.

Organisatoriske mål

- Øke intern kompetanse rundt sammensatt diskriminering og interseksjonelle problemstillinger.
- Rekruttere medlemmer og jobbe for flere finansieringskilder. Vi skal innføre en gave-/giverordning.
- Fortsette å være en landsdekkende kunnskaps- og kompetanseleverandør for andre organisasjoner og det offentlige.
- Utvikle en opplæringsplan for frivillige i organisasjonen for å bygge kompetanse om viktige politiske tema i perioden, organisasjonsdrift og sammensatt diskriminering
- Styrke fylkeslagene og bidra til bedre rammer for deres politiske og organisatoriske arbeid. Det skal blant annet gjøres ved å prioritere ansattressurser for å følge opp fylkeslag.

Oppnevning av æresmedlemskap

Under landsmøtet ble det delt ut to æresmedlemskap; til Vigdis Bunkholdt og Inger Myhre Hansen, begge to for deres langvarige innsats for organisasjonen. Vigdis og Inger er to bautaer i vår skeive bevegelse som på ulike, men svært viktige måter, siden 50 og 60-tallet har bidratt i kampen for åpenhet og for skeives rett til å eksistere.

Vigdis var en av de første, om ikke det første kvinnelige styremedlemmet i Det norske forbundet av 1948 (DNF 48) – FRI's forløperorganisasjon – og satt i styret i tre perioder mellom 1958 og 1962. Vigdis er spesialist i klinisk psykologi, og har uttalt at det var vanskelig å lese om seg selv i psykologipensumet at hun led av en sykdom. Hun bestemte seg derfor tidlig i studiet for at hun ikke var syk, men annerledes.

Inger er den typen som alltid har engasjert seg, men som sjelden har stått i første rekke ved tildeling av verv i organisasjonen vår. Hun har trivdes med å jobbe i bakgrunnen – og har i kulissene vært en bauta for alle å støtte seg på i kampen for våre rettigheter. Samtidig var og er Inger også aktivisten som gikk i front i de første togene i Oslo, som sto på stand i 1982 på Karl Johan og delte ut Forbundets brosjyre "Hvis alle homofile ble grønne".

Gjennom oppnevningen av æresmedlemskapene takker vi både Vigdis og Inger, som begge har tråkket opp stier foran oss, som begge har bidratt til at vi kan leve så fritt som vi gjør i dag.

(Foto: FRI Oslo og Viken)

Landsstyret

Landsstyret er det øverste organet i FRI mellom landsmøtene, og består av fylkeslagenes ledere, samt leder og politisk nestleder i FRI og leder av Skeiv Ungdom. FRI Oslo og Viken har to plasser i landsstyret med bakgrunn i fylkeslagets størrelse. I tillegg har sentralstyret tale- og forslagsrett.

Landsstyret har gjennomført 4 møter i 2022. To av disse har blitt avholdt som fysiske møtehelger, og to som videokonferanse. Videre hadde landsstyret flere digitale møter etter terrorangrepet i Oslo 25. juni for å utveksle og innhente informasjon med og fra sentralledet.

Sentralstyret

Sentralstyret er den daglige politiske og organisatoriske ledelsen i organisasjonen. Sentralstyrets leder er også leder av landsstyret og er frikjøpt på heltid. Sentralstyret har hatt 10 møter i 2022. Fire av disse ble gjennomført fysisk, de øvrige var digitale. I likhet med landsstyret hadde også sentralstyret flere ekstraordinære digitale møter etter terrorangrepet i Oslo 25. juni.

Styret har fram til landsmøtet i 2022 bestått av leder Inge Alexander Gjestvang, organisatorisk nestleder Daniel Bøhn Rayner, og politisk nestleder Brita Brekke. Styret består for øvrig av styremedlemmer Henriette Nielsen, Marita Holmeset-Varpe, Frode Lagset, Christian Haugen og Daniel Abimael Skjerve Wensell. Varamedlemmer var Robin Frøyen og Tominga O'Donnell.

Ved landsmøtet i november 2022 ble det valgt inn et nytt sentralstyre, med Inge Alexander Gjestvang som leder, Marita Holmeset-Varpe som politisk nestleder og Odd Thomassen som organisatorisk nestleder. Styret for øvrig består av medlemmene Henriette Nielsen, Ingrid Frivold, Joseph Mardelli, Ina Hauk og Malena Chronholm Bøyesen. Varamedlemmer er Mirnesa Balagic og Håkon Weierholt.

I tillegg har Skeiv ungdoms leder plass i sentralstyret med alle rettigheter, i 2022 har dette vært Odd Thomassen fra januar til mai, og ny leder Jane-Victorius Gipling Bonsaksen fra mai.

Både det nye og gamle sentralstyret har hatt en god bredde i faglig bakgrunn, erfaring, alder, kjønn, identitet og funksjonsevne, i henhold til FRI's vedtektsfestede krav om mangfold og representasjon.

Utvalg

I enkelte tilfeller velger landsstyret eller sentralstyret å sette ned utvalg for å løse konkrete oppgaver eller rette et særlig fokus mot et fagområde. I 2022 har FRI hatt Prideutvalg og Revise, utvalget for BDSM/fetisj.

Prideutvalget

Prideutvalget er et eget utvalg i FRI ment å fungere som en kompetansegruppe som skal øke organisasjonens kunnskap om og bidra til bedre gjennomføring av de ulike pridentene. Utvalgets arbeid skal også bidra til å styrke båndene mellom de ulike pridentfestivalene, samt båndene mellom festivalene og FRI's øvrige arbeid og organisasjon.

I tillegg til årlige samlinger og jevnlig møter som legger til rette for erfarings- og informasjonsutveksling på tvers av pridentfestivalene, har Prideutvalget ansvar for å innhente forslag til felles tema for de norske pridentfestivalene (gjennom et nettbasert skjema innen 1. september hvert år) som videre utarbeides til forslag som vedtas av Landsstyret.

Utvalget består av medlemmer fra samtlige pridentfestivaler i FRI, og ledes av en pride-koordinator. Skeiv Ungdom har møterett på utvalgets møter.

Pride-koordinator i perioden 2020-2022 var Linda Walbeck Olsen, som også fortsetter som koordinator for utvalget i perioden 2022-2024. Følgende pridenter har vært representert i utvalget: Oslo Pride, Trondheim Pride, Skeive Sørlandsdager, Grenland Pride, Arctic Pride, Regnbuedagene i Bergen, Skeivå Rogaland Pride, Bygdepride: Ørsta/Volda og Røros Pride.

REVISE

Revise er FRI's utvalg for BDSM og fetisj. Utvalget ble første gang oppnevnt av daværende Landsforeningen for Lesbiske og Homofile i 1996 som Revise F65. Revise har jobbet mot diskriminering av sadomasochister og fetisjister. Utvalget jobber for både heterofile, homofile og biseksuelle.

En viktig oppgave har vært arbeidet for å fjerne diagnosene for BDSM og fetisisme fra nasjonale og internasjonale diagnoselister, ikke minst fra Verdens Helseorganisasjons (WTO) diagnosekatalog ICD (de aktuelle diagnosene hadde kode F65, derav navnet). I Norge ble diagnosene trukket tilbake i 2010, og internasjonalt ble de strøket ved revideringen i 2018 (ICD-18).

Da det ennå er mye arbeid som gjenstår for å fjerne stigma og diskriminering, bl.a. er BDSM'ere og fetisjister ikke beskyttet av diskrimineringsvern i Norge, ble utvalget nyoppnevnt av FRI's sentralstyre i 2019. Utvalget rapporterer til sentralstyret.

I 2022 har utvalget i tillegg til egne møter holdt innlegg på et landsstyremøte og et sentralstyre, i tillegg til å være i dialog med Rosa kompetanse.

Samarbeid

Samarbeid med andre aktører om spørsmål knyttet til seksuell orientering, kjønnsidentitet og kjønnsuttrykk er helt avgjørende for FRI sitt arbeid, og vi har et omfattende samarbeid med aktører på likestillings-, antidiskriminering og menneskerettighetsfeltet. Noen av våre samarbeid er formalisert gjennom deltagelse i råd, medlemskap eller felles prosjekter, mens andre oppstår som resultat av arbeid med konkrete saker eller kampanjer.

I 2022 har vi blant annet samarbeidet, formelt eller uformelt, med blant annet LDOs brukerutvalg, Amnesty International Norge, Redd Barna, HIV Norge, Frivillighet Norge, Skeivt arkiv, Skeiv Verden, Skeiv Ungdom, Salam, Pasientorganisasjonen for kjønnsinkongruens, Den norske Helsingforskomité, Sex og Samfunn, Sex og politikk, Rådet for psykisk helse, Norges Handikapforbund, Unge funksjonshemmede, Skeivt kristent nettverk, Garmeres, Likestillingscenteret KUN, Oslo kommunes Helsestasjon for kjønn og seksualitet og mange flere.

FRI er en del av en internasjonal rettighetsbevegelse og deltar i flere bilaterale og internasjonale fora. Vi er også medlem i den internasjonale paraplyorganisasjonen ILGA og den europeiske underavdelingen ILGA Europe.

FRI's ulike tiltak i fagavdelingen Rosa kompetanse har også fortsatt sine formelle samarbeid med blant andre Norsk sykepleierforbund, Psykologforeningen, Landsgruppen av Helsesøstre NSF, Fellesorganisasjonen, Jordmorforbundet, Den norske legeförening, Utdanningsforbundet, Pedagogstudentene, Skolenes landsforbund, Skolelederforbundet, Elevorganisasjonen, Fagforbundet, Private barnehagers landsforbund, Likestillingscenteret KUN og Politiets fellesforbund.

Aktivitetsfondet

FRI har et eget fond som skal stimulere til grasrotaktivitet rundt omkring i landet. Fondets inntekter er i hovedsak midler fra fylkeslag som av ulike grunner ikke har brukt opp årets midler, samt innsamlede midler fra private givere.

Vi ser at aktivitetsfondet bidrar til å senke terskelen for aktiviteter i distriktene og stimulerer til arbeid i områder med få ressurser. Aktivitetsfondet kan søkes på fra alle medlemmene i FRI, og søknader som går til aktivitet utenfor de store byene prioriteres.

Aktivitetsfondet bevilget i 2022 penger til et treff for medlemmer av Late Bloomer Ladies Innlandet og Oslo og Viken, hyttetur for medlemmer av FRI Møre og Romsdal, gjennomføring av Hadeland Pride og Transgender Awareness Week i Bergen som også hadde strømming og digital tilgjengeliggjøring av sitt program.

Det internasjonale solidaritetsfondet

FRI samler inn penger til solidaritetsarbeid verden over. Innsamlingen skjer på frivillig basis, og innsamlede midler går uavkortet fra giver til mottaker. Solidaritetsfondet bevilget i 2022 penger til nødhjelp og støtte til lhbt-personer, uansett nasjonalitet, som en følge av krigen i Ukraina.

Russiske og hviterussiske flyktninger har vært i asyl i Ukraina. Når det som en følge av krigen strammes enda hardere til i Belarus og Russland skaper det utfordrende situasjoner for aktivister og menneskerettighetsforkjempere også i disse landene.

Dette er også grunnen til at vi i vår støtte via solidaritetsfondet i forbindelse med krigen har understreket at hjelpen ikke kun går til ukrainere, men alle lhbt-personer som er berørt av krigen og dens følger.

Aktivitet, synlighet og resultater

FRI har både nasjonalt og lokalt markert seg i mange saker som er viktige for våre medlemmer og vår målgruppe. Samtidig som politisk arbeid og synlighet er viktig for få gjennomslag, er lokallagenes arbeid med å skape trygge og gode møteplasser selve kjernen i FRI som organisasjon.

Arbeidsprogrammet er det styrende dokumentet for FRIs arbeid i en periode. Det er dette som styrer det praktiske og politiske arbeidet for organisasjonen utad og innad.

Vi har gjort innsats på alle punkter, og avsluttet året med å gå i gang med det nye arbeidsprogrammet som ble vedtatt på landsmøtet 18.-20. november.

Situasjonen til skeive i Øst-Europa

I 2021 satte vi gjennom den nasjonale pride-kampanjen fokus på innskrenkninger i menneskerettigheter for skeive, allierte og andre i tre europeiske land: Russland, Polen og Tyrkia. Kampanjen var et samarbeid med Den norske Helsingforskomité og Amnesty, to organisasjoner vi har nær dialog med om situasjonen for skeive i Øst-Europa.

Disse tre landene er veldig forskjellige med ulike majoritetsreligioner, ulike historiske tilknytninger til ulike blokker, språk fra forskjellige språkfamilier og ulik tilknytning til Europa/EU. Likevel er strømmingene og retorikken brukt mot LHBT-personer i disse landene lik.

Vi har også gjennom 2022 fulgt utviklingen nøye, og da spesielt den dramatiske utviklingen i februar da Russland invaderte Ukraina. Sammen med Den norske Helsingforskomité og Skeiv verden gikk vi tidlig i gang for å hjelpe lhbt-personer på flukt som følge av krigen. Vi utarbeidet et informasjonsskriv om den særskilte sårbarheten skeive flyktninger har, da spesielt transpersoner, og sendte ut til organisasjoner som hadde gått i gang med humanitær bistand som en følge av krigen.

Sammen med Skeiv verden utarbeidet vi også et skriv om tilgang på kjønnsbekreftende behandling i Norge, som ble oversatt til flere språk, blant annet russisk og engelsk, og som ligger tilgjengelig på våre nettsider.

I november 2022 ble en utvidet lov mot "homopropaganda" vedtatt i Russland. Loven gjør det nå forbudt å synliggjøre og informere om eksistensen av lhbt-personer, og å skildre deres liv. Uansett hvor, hvordan og overfor alle aldersgrupper. Vi har tett dialog med russiske aktivister blant annet gjennom samarbeidet rundt Barents Pride, og følger situasjonen nøye.

Les mer om vårt internasjonale arbeid og politiske påvirkning på utenriksfeltet i kapittelet fra internasjonal avdeling.

Fra kjønnsnormer til kjønns mangfold

FRI har fortsatt å engasjert seg i arbeidet for desentralisering av helsehjelp for transpersoner, der vi frykter en skinnprosess som ikke opphever Rikshospitalets monopol, og ei heller implementerer de nye behandlingsretningslinjene for ikke-binære.

Sammen med Skeiv ungdom gikk vi i april ut med vår bekymring på uttalelser fra Nasjonal behandlingstjeneste for kjønnsinkongruens på Rikshospitalet og Folkehelseinstituttet som omhandler behandling av transpersoner. Vi mente at de gjentatte utspillene mot Helsestasjon for kjønn og seksualitet (HKS) i Oslo bidrar til splittelse og i verste fall kan resultatet bli at transpersoner som gruppe igjen står uten et behandlingstilbud.

I april måtte HKS midlertidig stoppe sitt behandlingstilbud etter pålegg fra Statsforvalteren i Oslo og Viken, og sammen med Skeiv ungdom og PKI samlet vi oss på Regnbueplassen i Spikersuppa i Oslo for å markere vår frustrasjon og oppgitthet over situasjonen. HKS fikk senere gjenoppta tilbudet, men vi fikk for alvor se hvor skjært behandlingstilbudet er i Norge i dag.

I 2022 sendte Språkrådet ut forslag om å innlemme det kjønnsnøytrale pronomenet hen i ordbøkene ut på høring.

FRI støttet forslaget, som senere ble vedtatt.

På høsten fikk vi invitasjon til workshops om behandlingstilbud i regi av Helse Vest og Helse Nord, og deltok på en fysisk og en digital samling. Vi reagerte på manglende faglighet og forankring i prosessen, og endte opp med å sende en bekymringsmelding til helseforetakene, Helsedirektoratet og Helse- og omsorgsdepartementet.

Vi fikk antatt en kronikk om vår bekymring for behandlingstilbudet i fagbladet Sykepleien, og problematiserte blant annet hvordan de 90 pasientklagene på det nasjonale behandlingstilbudet ikke får noen konsekvenser.

Venstre fremmet i løpet av året et representantforslag på Stortinget om å innføre en tredje juridisk kjønnskategori og et styrket og desentralisert behandlingstilbud for personer med kjønnsinkongruens. Vi uttalte oss støttende til forslaget, men det fikk ikke tilslutning fra et flertall i Stortinget.

Regjeringen har også startet opp sin utredning om innføring av en tredje juridisk kjønnskategori, vi har deltatt i innspillsrunder hos Bufdir og ser frem til resultatene av utredningen og videre politisk behandling av saken.

Les mer om vårt arbeid med kjønns mangfold i egne avsnitt senere i rapporten.

(Foto: FRI)

Sammensatt diskriminering og rasisme

Som den største og eldste organisasjonen for personer som bryter med normer for kjønn og seksualitet har vi et særskilt ansvar for å bidra til en mer inkluderende skeiv bevegelse, også i vår egen organisasjon.

Vi har samarbeid og kontakt med organisasjoner som representerer ulike minoriteter, som Salam, Skeiv verden, Norges Handikapforbund, Unge funksjonshemmede, Garmeres, Skeivt kristent nettverk og andre. Uformelt har vi løpende kontakt og bruker hverandres spisskompetanse der vi vil ha et sterkere interseksjonelt perspektiv.

Som en del av arbeidet med dette punktet søkte FRI sammen med PKI - Pasientorganisasjonen for kjønnsinkongruens, Skeiv verden, Salam og Unge funksjonshemmede midler fra Bufdir til å gjennomføre prosjektet "Identiteter under angrep - en interseksjonell mangfoldskonferanse mot rasisme, diskriminering og hatefulle ytringer". Bufdirs tilskuddsordning til tiltak mot rasisme, diskriminering og hatefulle ytringer ga oss midler til gjennomføringen.

Prosjektet var tenkt todelt - en forberedende del med nettverksbygging og samarbeid med aktivister fra minoritetsorganisasjoner, før vi inviterte bredt inn til en åpen konferanse med eksterne innledere. Korona-restriksjoner og varierende kapasitet i arbeidsgruppa førte til at vi måtte avlyse den åpne konferansen, men i mars gjennomførte vi en dag med nettverksbygging og informasjons- og kunnskapsutveksling mellom aktivister fra en rekke minoritetsorganisasjoner.

FRI har også vært i dialog med aktørene bak opprettelsen av et nasjonalt antirasistisk nettverk, og planlegger å tilslutte seg nettverket når det formelt oppnevnes i 2023. Formålet med nettverket å skape en felles front mot rasisme. Medlemmene i nettverket vil være organisasjoner, stiftelser og andre aktører som jobber mot rasisme. Sammen skal det skapes en bred front som samler både norskfødte med innvandrerbakgrunn, utenlandsadopterte, nasjonale minoriteter, urbefolkning, og så videre. Dette vil føre til mer gjennomslag og større slagkraft inn mot politikken og den strukturelle rasismen.

Da det ble kjent at gjerningsmannen bak terrorangrepet i Oslo 25. juni hadde muslimsk bakgrunn, var vi tydelige på at skeive muslimer ikke skulle utsettes for rasisme og hets i kjølvannet av dette. I FRI's politiske plattform står det at "Som organisasjon skal vi jobbe aktivt mot strukturell rasisme og radikalisering i alle former. Minoriteter skal ikke settes opp mot hverandre. Vi aksepterer ikke at andre bruker vår interessepolitikk for å skape splid og rasisme ved å sette innvandrergupper opp mot skeive. Vi har et spesielt ansvar for å ikke godta at vi tas til inntekt for rasisme og fremmedfrykt."

I sin tale under minnegudstjenesten i Oslo domkirke søndag 26. juni løftet leder av FRI dette: "Organisasjoner som Skeiv Verden og Salam kjente på vår felles skeive sorg og fortvilelse, men må i tillegg møte rasismen og islamofobien som kom og som vil fortsette å komme.

Derfor må vi stå sammen. Sterke, stolte og synlige. Med alle slags bakgrunner. Stå skulder mot skulder, så tett at det ikke blir plass til verken transfobi, bifobi, funkofofi, sexisme, alderisme, islamofobi, rasisme eller noe som helst som svekker den skeive kampen.

Det er mange som har mye å tjene på å splitte skeive bevegelser og miljøer. De skal ikke få en centimeter."

I 2020 ga daværende sentralstyre en beklagelse for at vi har gjort for lite for å motvirke rasisme, og at vi ved noen tilfeller har bidratt til problemet. Det samme gjelder dessverre for funksjonsvarierte som bryter med normene for kjønn og seksualitet.

På landsmøtet høsten 2022 beklaget derfor FRI at vår organisasjon ikke har vært tilgjengelig for alle. Dette gjelder fysiske barrierer, men også holdninger. Vi har hatt arrangementer som ikke er tilrettelagt for de av oss i rullestol, og har i flere år hatt lokaler som ikke kunne nås av ansatte, tillitsvalgte eller frivillige i rullestol. Vi har ikke vært gode nok på å tilby tegnspråktolker, synstolking, sensorisk tilrettelegging og ikke vært tydelige nok overfor myndigheter om behovet for tilrettelegging for våre arrangementer.

Vi skal være tydelige på behovet for tilrettelegging, og arbeide aktivt for å sørge for tilgjengelighet på våre arrangementer. Vi skal også støtte i politiske saker som er viktige for funksjonsvariertes egne organisasjoner, og være en alliert. Og vi skal jobbe aktivt for å bygge ned barrierer som gjør at noen av oss ikke har mulighet til å delta.

Familiemangfold

I forbindelse med morsdagen fikk vi antatt en kronikk i Dagsavisen hvor vi tok til orde for å la "mamma være mamma". Når en kvinne som er gift med en mann føder et barn, har mannen automatisk blitt registrert som far. Dette kalles foreldreskapspresumpsjon, og gjelder bare heterofile gifte par.

Vi mener at dette er diskriminering av likekjønnede ekteskap. Vi er nå i den absurde situasjon at dersom en kvinne er gift med en mann og får et barn med en annen, blir ektemannen far til barnet. Dersom et lesbisk ektepar får barn med selvalgt eller ukjent donor er derimot situasjonen en annen.

Bakgrunnen for kronikken var utviklingen i Sverige hvor samkjønnede par nå blir foreldre til sine barn automatisk; Er man gift med noen som føder et barn blir man automatisk forelder til barnet, uansett hvordan graviditeten oppsto. Vi mener at Norge nå må følge opp med en tilsvarende kjønnsnøytral pater est-regel.

50-årsmarkeringen for avskaffelsen av §213

21. april i 2022 var det nøyaktig 50 år siden Kongen i statsråd opphevet § 213 som kriminaliserte seksuelle handlinger mellom menn. Vår forgjenger DNF'48 var sentral i arbeidet fram mot avkriminaliseringen, og FRI's arbeid hadde ikke vært mulig uten de som gikk foran og sørget for at vi ikke lenger var kriminelle.

FRI var representert på flere arrangementer i forbindelse med 50-årsmarkeringen som ble markert første uke etter påsken. Tirsdag morgen inviterte stortingspresidenten til frokostmøte på Stortinget, og onsdag inviterte statsministeren til mottakelse i regjeringens representasjonsbolig. Her kom regjeringen med en beklagelse for hvordan kriminaliseringen rammet skeive:

– Paragraf §213 førte til at mange mennesker ble kriminalisert og straffet for kjærlighetslivet sitt. De måtte gjennom rettsaker, domfellelse og soning. De møtte offentlig skam og fordømmelse. Gjennom lovgivning, men også gjennom et nettverk av sanksjoner, ga vi som nasjon og samfunn klart uttrykk for at vi ikke aksepterte skeiv kjærlighet. Det ønsker regjeringen å beklage, sier statsminister Jonas Gahr Støre.

(Foto: FRI)

"I § 213 slo norske myndigheter fast at homoseksualitet var kriminelt og straffbart. Samtidig påvirket paragrafen i stor grad det øvrige samfunnets syn på skeiv kjærlighet. Loven hadde stor symbolverdi og medførte at skeive ble utsatt for bred fordømmelse, omfattende diskriminering, bakvaskelser og utpressing.

Regjeringen beklager offentlige myndigheters framferd mot skeive. Å kriminalisere og straffeforfølge folk for deres kjærlighetsliv, å behandle friske mennesker, å frata folk karrieremuligheter og arbeid er alvorlige brudd med våre verdier."

- Statsminister Jonas Gahr Støre

(Foto: Vegar Erstad / NRK)

21. april deltok FRI på den historiske heisingen av regnbueflagget ved Eidsvollsbygningen. Eidsvoll 1814 markerte med det 50-årsdagen for at forbudet mot homoseksuelle handlinger mellom menn ble opphevet. Det var kultur- og likestillingsminister Anette Trettebergstuen (Ap) som heiste flagget.

FRI arrangerte også en markering på Eidsvolls plass foran Stortinget på ettermiddagen 21. april, med sang fra Homofonien, og appeller fra stortingspresident Masud Gharahkhani, leder av Human-etisk forbund Christian Lomsdalen, professor emeritus og mangeårig forkjemper for homofiles rettigheter i kirken Halvor Moxnes samt politisk nestleder i FRI, Brita Brekke.

(Foto: FRI)

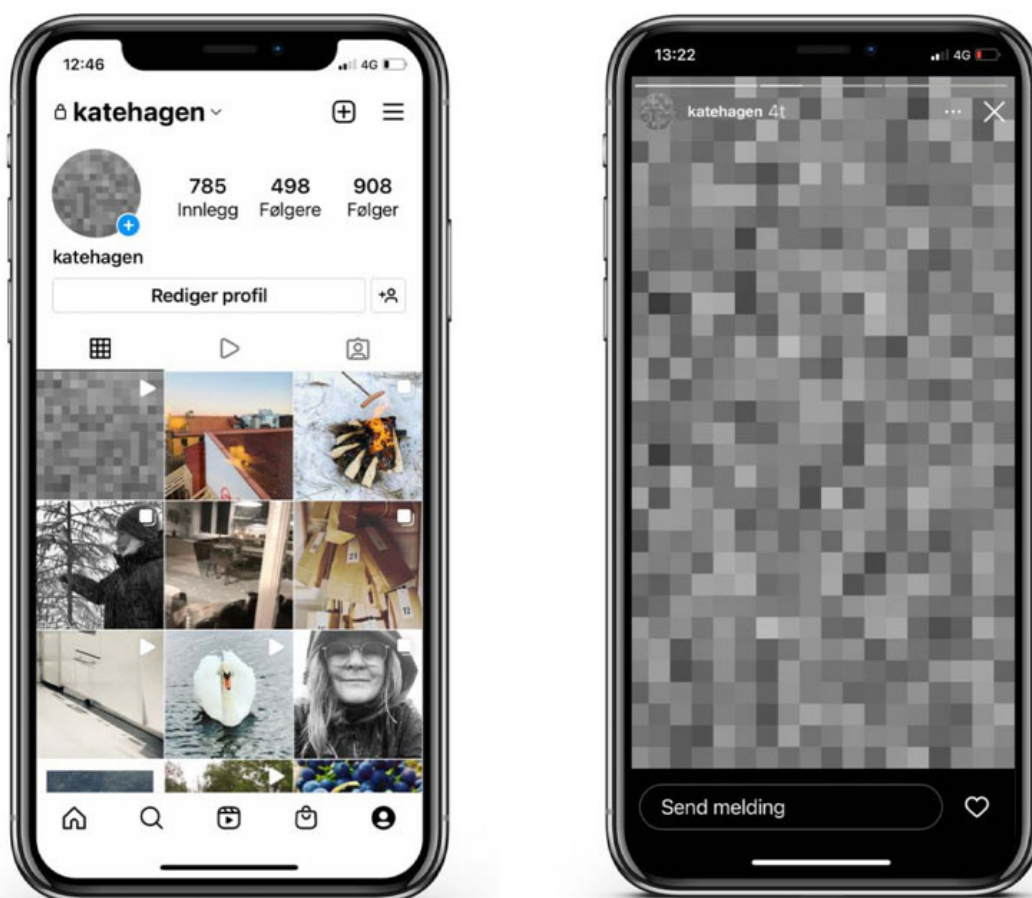
Pridekampanje

Til hver pride-sesong utformer FRI en kampanje som tematiserer og synliggjør vår politikk, vårt arbeid og aktuelle skeive temaer. 2022 ga oss en unik mulighet til å se både bakover, utover og fremover gjennom en informasjons- og holdningskampanje med påfølgende aktiviteter som belyser både hvor vi har vært, hvor vi er nå og hvor vi skal.

Vi søkte Kultur- og likestillingsdepartementet om ekstra midler til gjennomføring av en slik kampanje, og da vi fikk tilslag på søknaden gikk vi i dialog med kommunikasjonsbyråene Mint og Dinamo for å utvikle kampanjen som skulle lanseres 21. april og vare ut pride-sesongen som avsluttes med Arctic Pride i Tromsø i november.

Vi ønsket et stunt som kunne skape oppmerksomhet rundt kampanjen og tematikken, samt budskap og innhold til sosiale medier som kunne slippes fortløpende gjennom hele pride-sesongen. Publisering av innhold skulle i hovedsak skje via våre sosiale medier for å nå ut til et yngre publikum. FRI har i underkant av 8.000 følgere på Instagram, og 17.000 på Facebook.

Vi planla et stunt 20. april som fjernet eller sensurerte skeive fra ulike situasjoner, for å tematisere hvordan kriminalisering og usynliggjøring kunne se ut dersom vi ikke avskaffet §213 i 1972. Sensuren skjedde i form av en "SoMe-blackout", derunder distribuering av et pikselering/sensurert bilde, som alle deltagende brukte. Stuntet førte til totalt 30 presseoppslag med 28 ulike kilder, og et brutto estimat på 2,7 millioner lesere fra alle landets fylker.

(Foto: FRI)

På selve dagen for avkriminaliseringen, 21. april, oppfordret vi vårt publikum til å avslutte sin "So-Me-blackout" og poste kampanjelogoen og eksempelvis denne foreslåtte følgeteksten: "I går markerte vi at det er 50 år siden homoparagrafen ble opphevet ved å forsvinne fra sosiale medier. Sammen med @foreningenfri ønsket vi å gi en smakebit på hvordan Norge kunne ha sett ut om vi fortsatt hadde lover som hindret folk fra å leve frie liv. Frihet kommer alle til gode. Ikke ta den for gitt."

frihet
kommer alle til gode

IKKE TA DEN FOR GITT.

Kampanjearbeidet gjennom pride-sesongen 2022 ble som vårt øvrige arbeid sterkt påvirket og begrenset av terrorangrepet under Oslo Pride natt til 25. juni. Vi satte kampanjearbeidet på pause og utsatte publisering av kampanjemateriell, siden våre kanaler og vår kapasitet måtte brukes til krisekommunikasjon og -håndtering. Da pride-sesongen fortsatte i andre byer gjennom og etter sommerferien var det riktig å plukke opp tråden og fortsette publisering og deling.

Kampanjens tittel og budskap fikk med terroren et enda sterkere bakteppe og budskap da vår ytrings- og forsamlingsfrihet ble sterkt begrenset med politiets klare anbefalinger om å avlyse pride-paraden i Oslo og den påfølgende minnemarkeringen mandag 27. juni. Det å kunne samles på en sikker måte i et skeivt fellesskap med synlige skeive symboler og uttrykk var ikke noe politiet kunne garantere, og der hvor vi før 25. juni hadde snakket om situasjonen i andre land var vi nå plutselig selv.

Det forteller oss at kampen må fortsette - og at vi aldri skal ta vår frihet for gitt.

Bursdagsfeiring - FRI 72 år

Siden organisasjonens 70-årsdag ikke kunne feires på behørig vis i 2020 eller 2021 på grunn av korona-restriksjoner ble feiringen utsatt til 2022. Året var også oppnevnt til å være frivillighetens år, noe som harmonerer godt med hvordan frivillighet er og har vært ryggraden i skeiv organisering gjennom hele historien.

Fredag 20. mai ble det arrangert bursdagsfester over hele landet, og flere av fylkeslagene sto på stand og delte ut bursdagskake og fortalte om organisasjonens arbeid og historie. FRI Agder inviterte til bursdagsfest på Torvet, og flere hundre var innom for å høre på konsertene og få kaffe og kake. FRI Troms og Finnmark bød også på kake i Alta.

(Alle foto: FRI)

I Oslo ble bursdagsfesten slått sammen med oppstarten på den nordiske nettverkskonferansen som skulle avholdes samme helg, feiringen fant sted i beduinteltet på Salt. Her fikk vi dragshow og mini-konserter, samt taler fra Vigdis Bunkholdt, Kjell Erik Ullmann Øie og FRI-leder Inge Gjestvang som representerer 3 generasjoner med skeiv organisert aktivisme.

(Foto: LGBTQ+ Danmark)

Nordisk nettverkskonferanse 20.-22. mai

Helgen 20.-22. mai var FRI vertskap for den første Nordiske lhbt+-konferansen. Om lag 110 aktivister og ansatte fra 41 organisasjoner fra Grønland, Færøyene, Island, Danmark, Sverige, Finland, Åland, Sápmi og Norge var samlet i Oslo for en 3 dager lang konferanse.

Selv om de nordiske landene er sett på som foregangsland innen lhbt+-rettigheter, viser likevel flere rapporter at lhbt+-befolkningen har markant dårligere levekår enn majoritetsbefolkningen. Særlig bifile og transpersoner rapporterer utpreget flere tilfeller av overgrep, trakassering og dårligere levekår enn resten av gruppen.

Med dette som bakteppe, har det vært et ønske å samle lhbt+ organisasjoner fra hele Norden, for å styre samarbeid på tvers av landegrensene. Gjennom paneler og gruppediskusjoner arbeidet konferansens deltagere med temaer som hvordan stå imot «anti-gender»-bevegelsen, hvordan være en anti-rasistisk lhbt+-bevegelse i Norden, samt tilgang til helsehjelp for transpersoner og interseksrettigheter.

Hva som virkelig kom frem av konferansen var at selv om deltakerne var fra ulike land og organisasjoner var det tydelig at vi kjemper den samme kampen for likestilling, og vi så klare likheter i hvilke motstandere vi møter og konfliktene som oppstår.

Konferansen ble finansiert av det nordiske LHBTI-fondet, opprettet av Nordisk ministerråd for likestilling. Ved konferansens siste dag møttes representanter for de største skeive organisasjonene i de respektive nordiske landene og områdene for å opprette et nordisk lhbt-råd, som skal samarbeide på tvers av grensene.

FRI fulgte også opp med et nordisk webinar i desember om levekårene til skeive seniorer, hvor forskerne Janne Bromseth fra Norge og Anna Siverskog fra Sverige delte fra sitt arbeid. Med bakgrunn i dette webinarer har vår svenske søskenorganisasjon RFSL begynt arbeidet med å opprette et nordisk, skeivt nettverk som skal arbeide med seniorspørsmål.

Barents pride

Barents Pride er en norsk-russisk pride som har blitt arrangert i Kirkenes siden 2017 av FRI, Den norske Helsingforskomiteen, Skeiv verden, Amnesty International og «Equals» fra Russland

På Barents Pride, kun en kort kjøretur fra den russiske grensen, møtes norske og russiske organisasjoner og aktivister for å kjempe for likestilling og for å feire mangfold og kjærlighet. 22. til 24. september 2022 arrangerte vi igjen verdens eneste norsk-russiske Pride, fylt med aktivisme, politiske og kulturelle begivenheter.

På programmet sto blant annet en markering ved den norsk-russiske grensa på Storskog, regnbuemesse i Kirkenes kirke, filmvisning, en solidaritetskonsert hvor det ble samlet inn midler til Ukraina - og selvsagt parade og pridedfest på lørdag.

Russlands invasionskrig mot Ukraina påvirket selvsagt planleggingen og gjennomføringen av årets Barents Pride enormt. Det var lenge usikkert om det var mulig med russisk deltagelse, men dette løste seg heldigvis slik at vi igjen kunne være samlet og kjempe for fred, kjærlighet og menneskerettigheter.

Barents Pride har siden oppstarten gått med parolen Kjærligheten er grenseløs - Love has no borders - Любовь без границ.

(Foto: FRI)

Uttalelser og mediesaker

FRI er ofte første instans for mediehenvelser om pågående saker både i Norge og fra utlandet. Til tider er også mediesaker vi bes kommentere strengt tatt utenfor vårt politiske felt og andre saker vi ikke jobber med til daglig, men som journalister finner det naturlig å kontakte oss om. Det er vanskelig å gi noen uttømmende liste over alle saker vi har uttalt oss i, men under følger en oversikt over store saker vi har arbeidet med og uttalt oss om. I år har det først og fremst vært stort fokus på markeringen av at det i april var 50 år siden §213 som forbød homoseksualitet ble avskaffet, dernest terrorangrepet i Oslo natt til 25. juni.

Førstnevnte sak ga oss mye oppmerksomhet både fordi FRI representerer organisasjonslinjene tilbake til tidlig skeiv organisering og arbeidet for avkriminalisering, samtidig som vårt stunt rundt årets pride-kampanjeslipp ga mye oppmerksomhet siden vi hadde en rekke kjente profiler som deltok på stundet, deriblant kultur- og likestillingsminister Anette Trettebergstuen. Regjeringens beklagelse for hvordan staten har behandlet skeive som en følge av kriminaliseringen ga også stor medieoppmerksomhet.

I sistnevnte sak har vi vært på i mediene for å snakke om hvordan angrepet rammer både de av oss som er direkte berørt men også den skeive storfamilien som helhet. Vi fikk synlighet i forbindelse med at regjeringen inviterte skeive organisasjoner til dialog i statsministerboligen en uke etter angrepet, hvor 5 statsråder og 6 statssekretærer møtte. Vi har videre løftet behovet for tilstrekkelig oppfølging, ivaretagelse og ettervern av de berørte, og har også fulgt opp politiets håndtering av angrepet.

Like før angrepet lanserte politiet en undersøkelse om den skeive befolkningens tillit til politiet. Over 10.000 svarte, og det viser seg at en tredjedel av respondentene har ganske eller svært lav tillit til politiet. FRI har fulgt opp saken ved flere anledninger, og vil fortsette å gjøre det i 2023.

Vi har også hatt synlighet i saker som har omhandlet regjeringens oppstart av utredning av en tredje juridisk kjønnskategori, samt prosessen rundt regjeringens foreslåtte totalforbud mot såkalt konverteringsterapi som ble sluppet 23. juni. FRI deltar i innspillmøter hos Bufdir i forbindelse med utredningen av en tredje juridisk kjønnskategori, leverte høringssvar om konverteringsterapi og har også bidratt i referansegruppen for Nordlandsforsknings arbeid med å innhente informasjon om erfaringer med konverteringsterapi i Norge.

Den 8. mars var vi til stede på avdukningen av Oslo Byes Vels blå skilt til ære for Kim Friele, som fant sted i Haakon Tveters Vei 12. Kultur- og likestillingsminister Anette Trettebergstuen avduket skiltet.

(Foto: FRI)

forts...

I forbindelse med gjennomføring av pride i Gudbrandsdalen og uttalelser fra en kommunedirektør skrev leder i FRI Innlandet og leder av FRI en kronikk om viktigheten av å se på pride som et tiltak for tilflytting og mot fraflytting. Her tematiserte vi hvordan mangfoldet beriker bygdene, og oppfordret kommunene i Innlandet til å støtte alle arrangementer som bidrar til å skape og synliggjøre større mangfold.

På forsommeren fikk også apekopper mye medieoppmerksomhet, og siden mye av smitten skjedde i miljøene rundt menn som har sex med menn fikk FRI mange mediehenvendelser. Sammen med andre skeive organisasjoner jobbet vi med informasjon om smitte og deretter vaksinerings.

FRI kommenterte også rapporten fra Ytringsfrihetskommisjonen og skal i 2023 sende inn høringsvar på denne. Her reagerte vi på manglende skeiv representasjon i kommisjonen og skeivt fokus i rapporten. Kommisjonen viser til at skeive er ekstra utsatt for hets i etterkant av ytringer, men vi mener at kommisjonen ikke problematiserer dette i stor nok grad i rapporten når det gjelder nedkjølingseffekten det har.

FRI var også invitert til å holde innlegg for den nyoppnevnte Ekstremismekommisjonen da de hadde samling på Utøya i august, og vi ble senere invitert til å møte Cathrine Thorleifsson, leder av kommisjonen, for å dele våre tanker om radikaliserings, ekstremisme og skeives situasjon.

I forbindelse med statsbudsjettet for 2023 var vi invitert til pressetreff sammen med kultur- og likestillingsministeren hvor det ble lekket at den såkalte lhbt-potten, tilskuddsordningen for kjønns- og seksualitetsmangfold, ble doblet. Dette var kjærkomne nyheter for et skeivt organisasjonsliv som etter pandemi og terrorangrep trenger å bygge fellesskap og skape trygge møteplasser.

Deltagelse i relevante høringer er også en sentral del av vårt arbeid. Vi søkte om og fikk plass på samtlige aktuelle budsjettføringer i komiteer på Stortinget i høst, og har også sendt inn høringsvar til Språkrådet, til Kultur- og likestillingsdepartementet om konverteringsterapi og til Kunnskapsdepartementet om sluttrapporten fra rammeplangruppa for barnehagelærerutdanningen.

(Foto: FRI)

Motstand

Vi har stått og står kontinuerlig i usaklige kamper mot mennesker og nettverk som svartmaler FRI, fagavdelingen Rosa kompetanse og vår ungdomsorganisasjon Skeiv Ungdom. Det har blitt fremmet en rekke usannheter om vår politiske plattform og arbeidet vi gjør, da spesielt om arbeidet vårt med å fremme transpersoners rettigheter og tilgangen på et verdig og desentralisert behandlingstilbud.

I tillegg blir FRI knyttet til saker som ikke opprinnelig er fremmet av oss, eksempelvis da Straffelovutvalget sent i 2022 blant annet foreslo å senke den seksuelle lavalderen til 15 år. FRI har ingen politikk på plassering av seksuell lavalder og spilte i vårt hørings svar inn viktigheten av en samtykkelov, men dette konkrete forslaget fra Straffelovutvalget blir like fullt adressert som en "viktig seier for FRI" i enkelte kretser.

Organisasjonen og våre standpunkt blir omtalt som en "ideologi" som vil undergrave familien, kvinners rettigheter, og ytringsfriheten. Vi ser at retorikk og argumentasjon hentes inn over landegrensene og reproduseres i både nasjonale og lokale medier.

Nettverk av "bekymrede foreldre" og lærere med bakgrunn i konservative religiøse miljøer har også vært svært synlig i 2022, og i juni gikk en lærer i Oslo-skolen ut mot at skoler snakket om og deltok på pride, med bakgrunn i hvordan den såkalte "pride-ideologien" er intolerant og seksualisert.

Vi opplever at nettverk av de samme folkene tilknyttet anti-trans-bevegelsen samt religiøst konservative organisasjoner resirkulerer leserbrev og argumenter i lokalaviser med til tider absurde skremmebilder om vår organisasjons agenda. Lokallag opplever dette som belastende og utmattende over tid.

En organisasjon setter fortsatt inn annonser i lokalaviser som spesifikt angriper FRI på steder der små prides avholdes, selv prides som ikke er arrangert av FRI. Vi har løftet spørsmålet om vi som organisasjon må kjøpe annonseplass for å komme med tilsvarende, og om det å kjøpe annonseplass gjør at man ikke vurderes like strengt som man gjør dersom man ønsker å ytre seg på debattsidene.

Lokal aktivitet

Koronasituasjonen har de siste årene skapt varierende arbeidsforhold for våre fylkeslag, og vi er glade for at vi utover i 2022 ikke trengte å forholde oss for mye til nasjonale restriksjoner. Likevel har fylkeslagene gjennom hele pandemien tilpasset seg i imponerende grad, og fått arrangert og satt i gang både eksisterende og nye tilbud, samt gjort seg synlig i mediene, i informasjonsarbeid, og som ressurs for lokale myndigheter og den lokale skeive befolkningen.

Mye av det lokale arbeidet i 2022 har handlet om å finne tilbake til formen og aktivitetsnivået organisasjonen hadde før pandemien traff oss i 2020. Etter to år med få fysiske møteplasser og redusert aktivitet har det vært behov for å igjen komme sammen og skape trygge møteplasser og meningsfylte aktiviteter og fellesskap landet rundt.

Vi har likevel tatt med oss gode erfaringer fra pandemitiden, for eksempel digitale og hybride løsninger, som er gode å ha i fylker og regioner hvor det er store avstander og begrensede muligheter for fysisk deltagelse.

Vi er stolte av at det igjen er aktivitet i FRI Møre og Romsdal, et fylkeslag som etter å ha ligget under sentral administrasjon en periode endelig har et aktivt og arbeidende styre igjen. I løpet av høsten 2022 har vi også etablert dialog med ildsjeler i Nordland som planlegger å gjennomføre et ordinært årsmøte i 2023 - noe som vil si at organisasjonen vil få aktive fylkeslag i samtlige av landets fylker. Dette har utrolig mye å si for den skeive befolkninga - og sikrer god representasjon og forankring inn i FRI's landsstyre.

Aktiviteter, arrangementer og lokal synlighet

De fleste av våre fylkeslag gjennomfører sine aktiviteter og tilbud i de største byene i fylket/regionen, men det har vært gledelig å se et stadig økende engasjement også utenfor byene, som kommer til uttrykk gjennom nye aktivitetsgrupper og lokale prider ute i distriktene.

Et eksempel er FRI Trøndelag som i hovedsak har aktiviteter i Trondheim, men i tillegg organiserer aktivitetsgrupper i Namdalen, Levanger, Selbu, Tydal, Røros, Hitra og Åfjord.

Frivilligheten i organisasjonen vår er kanskje det aller viktigste vi som organisasjon kan støtte oppunder, tilrettelegge for og arbeide med. Ikke bare under pride, men også gjennom resten av året står mange av våre frivillige og tillitsvalgte på for å skape trygge og gode møteplasser. Stadig nye aktiviteter og initiativ gjør at enda flere kan finne fellesskap og kjenne tilhørighet. Mange av aktivitetene drives av stabile aktivitetsgrupper som har holdt på i flere år. Vi har turgrupper, kor, nettverk for regnbuefamilier, nettverk for bifile, kaféer og en hel rekke andre tilbud basert på hva de lokale tillitsvalgte og frivillige ønsker å arrangere.

Det er en vanskelig oppgave å oppsummere og lage en uttømmende liste over alle store og små aktivitetsgrupper i landet. Lokale initiativ er velkomne, og både sentralleddet og fylkeslagene støtter opp under nye grupper når ildsjeler ønsker å skape tilbud der de bor. FRI Troms og Finnmark mottar stadige henvendelser om oppretting av lokale aktivitetsgrupper, og planlegger å sette fokus på skeiv organisering i hele Nord-Norge sammen med FRI Nordland. FRI Troms og Finnmark har også hatt fokus på å synliggjøre late bloomers, skeive som kommer ut sent. Nettverket for foreldre til transungdom i Sør har vokst seg til å bli en stor aktivitetsgruppe under FRI Agder.

I styret og aktivitetsgruppene i FRI Oslo og Viken, foruten pride-festivalene, var det over 100 aktive nøkkelpersoner og over 200 andre frivillige tilknyttet i 2022. Disse har vært med å skape 862 arrangement som medlemmer og andre folk har kunnet delta på gjennom året. Det har vært 22571 deltakende gjennom året på aktivitetsgruppenes arrangement, og folk har deltatt nær 36000 timer på disse. Kafétilbudene i FRIs regi er utrolig populære, og mange har holdt stand gjennom gjennom en årrekke, slik som FRI Vestfold og Telemarks kafétilbud Don't tell mama i Tønsberg. FRI Innlandet, FRI Rogaland og FRI Agder arrangerer jevnlig tilbud - og FRI Rogaland har hatt stor suksess med både åpne kaféer og egne kafévelder tilrettelagt for ungdom, skeive jenter eller transpersoner, og et konkret resultat av alle disse arrangementene har vært medlemsvekst i fylket.

Fylkeslagene har også i samarbeid med andre lokale aktører synliggjort både Frivillighetens år og Skeivt kulturår gjennom ulike arrangementer hele året. FRIs 72-årsdag i mai var en feiring av skeiv frivillighet, og fylkeslagene har også bidratt til å sette skeiv kultur på agendaen lokalt. FRI Agder satte opp forestillingen "Romeo og umulig kjærlighet" som en del av Skeivt kulturår.

Samtidig som mange av fylkeslagene jobber direkte opp mot politikere og andre beslutningstakere, er mange av arrangementene til fylkeslagene et viktig bidrag til holdningsendring. For eksempel er det helt tydelig at pride og de samtalene som oppstår rundt festivalene engasjerer langt flere enn vår primærmålgruppe, deriblant politikere og andre viktige aktører i lokalsamfunnene.

Fylkeslagene til FRI er premissleverandører for hvordan fylker og kommuner jobber med lhbt-spørsmål. De siste årene har det å få på plass lhbt-handlingsplaner vært et viktig fokus for fylkeslag flere steder i landet, og mange av lagene spiller en viktig rolle både i å følge opp og være en utøvende del av de lokale planene.

FRI Oslo og Vikens egen fagavdeling Skeiv kunnskap hadde i 2022 99 oppdrag, hvor de skolerte mer enn 3000 mennesker. Fylkeslagets prosjekter Regnbuetelefonen og Regnbuevenn har over 100 engasjerte frivillige som samhandler og bidrar til meningsfylte dialoger og fellesskap for vår målgruppe.

Lokale krefter stiller opp i mediene, både i forbindelse med prider og andre saker. I Oslo har fylkeslagsleder deltatt som fast observatør i alle møtene til Oslo kommunes Råd for kjønns- og seksualitetsmangfold, og setter både agendaen og bidrar inn i kommunens arbeid på området. FRI Oslo og Viken har også et omfattende kompetansehevingsprosjekt forankret i handlingsplanen for Oslo kommune, Skeiv kunnskap.

FRIs fylkeslag bistår også medlemmer direkte med alt fra veiledning til riktige instanser som LDO eller jurist, hjelp med klagesaker, eller noen å snakke med.

Pride

FRI er avsender av og arrangerer de fleste av de store regionale pride-festivalene. I andre festivaler er vi samarbeidspartnere, mens noen arrangeres helt utenfor FRI's regi. Det er gledelig at så mange ønsker å arrangere pride i sine lokalsamfunn!

Samtidig er vi opptatt av at pride er en politisk markering der skeives stemmer og rettigheter skal være i fokus. På våre egne prider krever vi en tydelig inkluderende profil, et politisk innhold og en lokal tilknytning. Derfor har Prideutvalget i FRI utviklet retningslinjer til festivaler som ønsker å slutte seg til vårt nettverk, for å i større grad kunne bidra til mer inkluderende og tilgjengelige arrangementer for hele bredden i det skeive miljøet.

Mengden små og store prider har hatt en eksplosiv utvikling i siste år, og fylkeslagene opplever en jevn strøm av forespørsler fra lokale ildsjeler som ønsker å ha pride også der de bor. I Trøndelag ble både Neadalspride og Levanger pride arrangert for første gang i 2022, og i Agder gikk Grimstad pride av stabelen 2. juli som første ordinære pride etter terrorangrepet 25. juni.

Trondheim Pride fylte 25 år i år, og markerte jubileet med nye rekorder i både antall arrangementer og antall deltakere i paraden!

Lokal motstand og utfordringer etter terrorangrepet i Oslo

Med økt synlighet kommer også økt motstand. I 2022 har det vært leserbrev på trykk i lokalaviser over hele landet der avsenderne mistenkeliggjør pride-arrangementene, maler skremselsbilder av FRI og forsøker å skremme folk fra å flagge med regnbueflagg. Det kommer mye motstand lokalt fra ulike konservative religiøse miljøer, samtidig som vi ser en økning i antall regnbuemesser som avholdes i forbindelse med prider.

Heldigvis har våre fylkeslag god evne til å svare saklig og godt på denne typen anklager, og det er rimelig å anta at vi kommer godt ut av slike mediasaker. Våre lokale aktivister gjør et utrettelig arbeid med å svare på disse lokale debattinnleggene, som ofte virker som de er "klipp-og-lim" fra samme mal og med angrep på de samme momentene.

Likevel kommer vi ikke bort fra kostnaden dette har for den enkelte tillitsvalgte og frivillige, og ikke minst for den skeive befolkningen som må forholde seg til hat og hets i leserbrevspalter og kommentarfelt. Flere tillitsvalgte har hatt behov for å ta pauser fra arbeidet i FRI for å hente seg inn igjen - dette har spesielt angått mennesker som har tatt på seg lederverv, og utgjør en stor utfordring når det gjelder rekruttering av frivillige og tillitsvalgte til vår organisasjon. Vi får innspill om viktigheten av å ivareta "folka våre" lokalt, siden man som tillitsvalgt står i mange utfordrende situasjoner i løpet av et år - både med tanke på motstand, ivaretagelse av medlemmer og det rent organisatoriske arbeidet.

Også i 2022 har det vært mange hærverk mot og tyveri av regnbueflagg, både fra private hjem, men også på offentlige flaggstenger. Vi er glade for å se at dette ikke har begrenset viljen til å flagge verken hos enkeltpersoner eller andre aktører, selv om vi ser hvilken kostnad det har for mange å flagge og stå opp for saken. En lokalpolitiker for Partiet De Kristne i Agder kalte regnbueflagget for "pedo-flagg", og lignende retorikk har vi også sett eksempler på andre steder, men våre fylkeslag opplevde at de i tiden etter terrorangrepet i Oslo så flere regnbueflagg, også på flaggstenger hvor man tidligere ikke har flagget.

Videre er det helt nødvendig med et godt samarbeid med politiet over hele landet, for å sikre at alle kan føle seg trygge på våre arrangementer. Dette ble høyaktuelt i tiden etter terrorangrepet og spesielt da PST gikk ut 1. august og bekreftet at skeive var et mål.

Fylkeslagene forteller at det har vært stort medietrykk i tiden etter terroren, samtidig som de har vært nødt til å trygge medlemmer og andre som har kjent på frykt og redsel. Det har vært en forventning fra flere hold om at man må være synlig og ta ansvar for støttemarkeringer og utspill i mediene, noe som har vært utfordrende i perioder hvor man som frivillig og tillitsvalgt har vært sliten og hatt behov for å ivareta egen helse.

Fylkeslagene våre rapporterer stort sett om god dialog med og støtte fra politiet lokalt, med enkelte unntak hvor det har vært utfordrende å oppnå og gjennomføre dialog.

Rødt for livet, og de som mistet det ei natt.

Oransje for helbredelse, ford de av oss som sørger og
de av oss som er berørt.

Gult for sollys som skinner over gater tømt av frykt.

Grønt for natur, et mangfold vi hver og en er en viktig
del av.

Blått for harmoni, et ønske om likeverd og fred.

Lilla for sjelen, la den aldri knuses, aldri knekkes.

Fra leder i FRIs tale under sørgegudstjenesten i Oslo domkirke søndag 26. juni,
opprinnelig skrevet av Kristin Evina Øhrn Fredwall, styremedlem i FRI Agder

Terrorangrepet i Oslo 25. juni

I 2022 skulle vi endelig ta til gatene igjen under Oslo Pride. Det var tre år siden sist vi kunne fylle byen med bankende hjerter og glitrende smil. Vi var klare. Vi var stolte.

Klokken 01:11 natt til lørdag 25. juni, selve paradedagen under Oslo Pride, går en mann av 18-trikken ved Tinghuset. Bare sekunder senere åpner han ild mot utestedene Herr Nilsen og Per på hjørnet, før han beveger seg mot den skeive puben London og fortsetter skytingen.

2 mennesker dør, over 20 blir skadet, og over 260 personer får senere status som fornærmet. Skeive og allierte over hele landet berøres sterkt - uansett hvor tett de var på angrepet.

Leder i FRI deltar i krisestaben til Oslo Pride gjennom natta, hvor det er løpende kontakt med politiet og mediene. Tidlig lørdag morgen må den vanskelige avgjørelsen om å avlyse paraden og dagens arrangementer tas, politiets klare råd og anbefalinger gjør det vanskelig å velge noe annet.

Parallelt med mediehenvendelser fra inn- og utland jobbes det med å få oversikt over skadeomfang og hvem som er berørt. Gjennom hele natta og dagen sendes utallige meldinger mellom de ansatte, tillitsvalgte og frivillige - "Er du trygg?"

(Foto: FRI)

Dagene etter

Ansatte i sentralledet i FRI åpner kontoret tidlig lørdag morgen for å tilby en samlingsplass, samtidig som vi hele tiden må vurdere sikkerheten ettersom politiet tidlig orienterte oss om at gjerningsmannen hadde "tilknytning til et miljø".

I løpet av dagen legger FRI ned blomster på åstedet sammen med Oslo Pride, Skeiv ungdom, DD.KK.HH. kronprins Haakon og kronprinsesse Mette-Marit og prins Sverre Magnus, samt statsminister Jonas Gahr Støre, finansminister Trygve Slagsvold Vedum, justis- og beredskapsminister Emilie Enger Mehl og kultur- og likestillingsminister Anette Trettebergstuen. Deretter går turen til Oslo rådhus hvor kommunen inviterer representanter for den skeive bevegelsen til samling.

Selv om den offisielle paraden avlyses organiseres en parade av representanter fra blant andre Salam, Steatornis, Oslo Queer og Reclaim Pride, og gatene er fulle av mennesker som ønsker å uttrykke sin sorg og samles til et fellesskap.

Søndag 26. juni arrangeres en sørgegudstjeneste i Oslo domkirke, med taler fra stortingspresident Masud Gharahkhani, statsminister Jonas Gahr Støre og FRI-leder Inge Alexander Gjestvang. Sondre Justad synger, og det er også lystenning for å minnes Kåre Arvid Hesvik og Jon Erik Isachsen som mistet livet under angrepet.

(Skjermdump: NRK)

Leder i FRI avsluttet sin tale med å sitere Kim Friele:

«Frihet og rettigheter kommer ikke rekende på en trefjøl. Alle våre seire har vi oppnådd ved eget arbeid, ved egen strid (..) vi har stått for det, vi har fått gjennombrudd for det, og vi har vunnet det.

Men ingenting er gudegitt, og ingenting er sagt å vare evig. Så vær snill: hold øynene åpne, og legg merke til signaler som måtte komme, og som ikke er av det gode. Men gled dere, gled dere over livet»

Støttemarkeringer

Etter terrorangrepet sier en representant for Nasjonalt kompetansesenter for vold og traumatisk stress at medisinen ligger i fellesskapet. Til tross for at mange samlet seg likevel og gikk i parade lørdag 25. juni fulgte mange oppfordringene fra politiet om å la være å delta.

Sammen med en rekke andre skeive aktører og organisasjoner, deriblant Oslo Pride, arbeidet FRI med å organisere en støttemarkering på Rådhusplassen mandag 27. juni. Våre fylkeslag gikk også i gang med organisering av lokale støttemarkeringer. Byrådsleder i Oslo, Raymond Johansen, går ut og sier at nå må hele Oslo møte opp og støtte det skeive miljøet, men mandag ettermiddag den 27. juni må vi igjen ta den tunge avgjørelsen å avlyse i Oslo.

Med bakgrunn i trusselnivået som er justert opp på grunn av terrorangrepet kommer en nasjonal fraråding om å arrangere pride og støttemarkeringer - og politiet sier det foreligger en uavklart trussel. Denne frarådingen erstattes heldigvis raskt av en oppfordring om å gjøre lokale vurderinger, og vi gir alle fylkeslag og pride-arrangører instruks om å gå i dialog med lokalt politi for å kunne gjøre lokale vurderinger. Det gjennomføres etter hvert lokale støttemarkeringer over hele landet i regi av våre fylkeslag og samarbeidspartnere, og med det kan vi tilby samlingsplasser og fellesskap i en svært vanskelig tid.

De regionale forskjellene i politiets vurderinger gir store utslag, og der hvor politiet i Trondheim og Kristiansand bidrar til å kunne avholde støttemarkeringer ganske raskt ber politiet i Ålesund FRI Møre og Romsdal om å avlyse sitt ekstraordinære årsmøte som var planlagt før terrorangrepet. Årsmøtet gjennomføres digitalt, med stor frustrasjon over at det lokale politiet ikke kan garantere sikkerheten til møtedeltakere på et hotell. Vi opplever også store regionale forskjeller i dialog og videre oppfølging fra politiet, og følger opp dette senere i samtaler vi har med Politidirektoratet.

Regnbuetog i Oslo

Lørdag 10. september arrangerer Oslo Pride et regnbuetog i Oslo, hvor over 70.000 mennesker går gjennom Oslos gater og ender opp på Kontraskjæret hvor det er appeller og kulturelle innslag.

Det var flere pride-arrangement landet rundt denne helga, og pride-paradene i Trondheim, Arendal og på Hitra og Notodden gikk i solidaritet med Oslo og skapte dermed skeive fellesskap over hele landet.

I forkant av regnbuetoget hadde Oslo kommune fargelagt Rosenkrantz' gate utenfor London pub i regnbuens farger, for å vise støtte til det skeive miljøet etter terrorangrepet.

Internasjonal avdeling

FRI er en del av en internasjonal bevegelse for lhbt-personers menneskerettigheter. Vi inngår i strategiske partnerskap med en lang rekke aktører både i Norden, Europa, Asia og Afrika og deltar i de viktigste internasjonale fora der myndigheter og sivilsamfunn møtes for å fremme rettighetene til lhbt-personer globalt.

Partner, brobygger og pådriver

I FNs menneskerettighetsråd i Geneve jobber vi frem motargumenter til de som hevder at det er en motsetning mellom rettighetene til lhbt-personer og såkalte 'tradisjonelle og familieverdier'. Sammen med en rekke andre lhbt-organisasjoner fra Afrika, Asia, Europa og Latin Amerika arrangerte FRI et side-arrangement under menneskerettighetsrådsessjonen i september der vi satt fokus på den negative inflytelsen arven etter kolonialismen har hatt for lhbt-personer verden over. Blant paneldeltakerne var FNs uavhengige ekspert på seksuell orientering og kjønnsidentitet Victor Madrigal Barloz¹.

FRI er brobygger mellom norske myndigheter og lhbt-bevegelsen verden over. Vi sørger for at Utenriksdepartementet og norske politikere er oppdatert på utviklingstrekk, aktuelle hendelser og viktige organisasjoner og personer. FRI er videre den viktigste pådriveren for at norsk og internasjonal utenriks- og utviklingspolitikk prioriterer rettighetene til lhbt-personer. Gjennom våre samarbeid med søsterorganisasjoner over hele verden sørger vi for at menneskerettighetene til lhbt-personer ligger høyt på den internasjonale politiske agendaen.

I 2022 deltok vi, sammen med Utenriksdepartementet, på Equal Rights Coalition konferansen i Buenos Aires. Equal Rights Coalition² er det viktigste internasjonale møtepunktet for å fremme rettighetene til lhbt-personer i utenriks og utviklingspolitikk. Arbeidet i koalisjonen drives frem gjennom tematiske arbeidsgrupper der FRI deltar sammen med representanter fra UD og Norad.

FRI er medlem av ILGA³, et internasjonalt nettverk for lhbt-organisasjoner med medlemsorganisasjoner fra alle kontinenter. I løpet av året har FRI deltatt på de regionale ILGA konferansene i Europa og Asia.

Solidaritet med Ukraina

I 2022 har vi hatt særlig fokus på Ukraina. Rett etter invasjonen deltok FRI fortløpende i en europeisk koordineringsgruppe med lhbt-organisasjoner i Ukraina og landene rundt for å håndtere den humanitære situasjonen. Ukraina var et land i positiv utvikling men homofobi og transfobi er fremdeles utbredt, særlig utenfor hovedstaden, og lhbt-personer på flukt hadde særegne beskyttelsesutfordringer: Mange hadde liten kontakt med opprinnelsesfamiliene sine og flyktet alene, med den risikoen det medfører. I tillegg ble grensene lukket for menn mellom 18 og 60, noe som ble en utfordring for transkvinner som ikke hadde fått endret juridisk kjønn.

¹ <https://www.youtube.com/watch?v=rVamFmBJ8rk>

² <https://equalrightscoalition.org/>

³ <https://ilga.org/about-us/regions>

Da invasjonen var et faktum var det umiddelbare behovet få folk ut og å støtte de som var igjen i Ukraina. Det ble opprettet shelters/safe housing både i og utenfor Ukraina for å ta imot lhbt-personer på flukt. FRI administrerer et internasjonalt solidaritetsfond som står klart i krisesituasjoner som denne. I løpet av 2022 har Solidaritetsfondet, gjennom støtte til de to ukrainske organisasjonene Insight og Gender Stream, bidratt med 150 000 til dette arbeidet.

Invasjonen av Ukraina har nok en gang vist at humanitære aktører ikke når ut til lhbt-befolkningen i krig og konflikt. I møter med Utenriksministeren og Utenrikskomiteen har vi oppfordret til at det nå må stilles tydelige krav til at midlene norske myndigheter gir via humanitære aktører når alle, også lhbt-personer. Dette var også et hovedtema da vi inviterte deltakere fra lhbt-organisasjoner i Ukraina under Oslo Pride i sommer. Utover politisk ledelse i Utenriksdepartementet møtte deltakerne representanter for de største humanitære aktørene i Norge.

Internasjonalt informasjonsarbeid i Norge

For å styrke kompetansen i norsk utviklings- og utenrikspolitikk arrangerer FRI jevnlig kurs for norske aktører. I 2022 har vi holdt kurs om situasjonen for lhbt internasjonalt for ansatte i Utenriksstjenesten. Vi deltar i et nettverk med fokus på forebygging av seksuelle overgrep, trakassering, utnyttelse og har holdt kurs for nettverket om hvilke særlige hensyn man bør ta når man jobber med lhbt-personer.

Skeives rettigheter er et brennbart politisk tema i internasjonal politikk og FRI bidrar med politisk analyse. I 2022 har vi innledet om Skeiv identitet som politisk valuta på Christiekonferansen, bidratt til Human Etisk Forbunds podcast Innestemme om den populistiske bruken av begrepet kjønnsideologi, deltatt i paneldebatt med Statssekretær Bjørg Sandkjær og Utenriksminister Anniken Huitfeldt og hvordan bruke norsk utenriks- og bistandspolitikk til å fremme lhbt-rettigheter i verden, og i paneldiskusjon om situasjonen for skeive i verden under Arctic Pride i Tromsø.

Oslo Pride når ut til et stort publikum, og under årets Oslo Pride ønsket vi å sette fokus på den autoritære vendingen i Europa og hva Norge kan gjøre for å beskytte ytrings- og forsamlingsfriheten. Sammen med Amnesty, Helsingforskomiteen og Oslo Pride holder vi hvert år et internasjonalt program der vi inviterer lhbt-organisasjoner fra Øst- og Sentral-Europa.

Gjennom programmet legger vi til rette for nettverksbygging, informasjon ut til et norsk publikum og pådriverarbeid overfor norske myndigheter. I 2022 hadde vi deltakere fra Ungarn, Polen, Russland og Ukraina. Vi avholdt to godt besøkte arrangement på Pride house: A queer glance at Ukraine, med fokus på situasjonen i Ukraina og hvordan invasjonen påvirker lhbt rettighetskampen.

I tillegg presenterte de polske deltakerne en helt fersk rapport om situasjonen for lhbt-personer i Polen. Vi tilrettela for en rekke møter med norske myndigheter. Utover en mottakelse på rådhuset under borgermester Marianne Borgens vertskap møtte vi Ine Eriksen Søreide, leder for Utenrikskomiteen på Stortinget, Eirin Kristin Kjær, politisk rådgiver for Utviklingsminister Anniken Huitfeldt og Kultur- og likestillingsminister Anette Trettebergstuen.

Partnersamarbeid i Europa, Asia og Afrika

FRI har vært engasjert i internasjonalt programarbeid med støtte fra Norad og Utenriksdepartementet siden 2007 og har etablert seg som regjeringens mest sentrale norske partner i det internasjonale menneskerettighetsarbeidet for å fremme rettighetene til lhbt-personer i norsk utenriks- og utviklingspolitikk. FRIs internasjonale partnersamarbeid begynte med en partner og et budsjett på 300 000.

Ved utgangen av 2022 har vi en internasjonal avdeling med fem ansatte, et årlig budsjett på 18 millioner og 20 partnersamarbeid i Afrika og Asia. Vi har en rammeavtale med Utenriksdepartementet på 40,5 millioner (2020-2022) og en med Norad på 13,8 (2022-2024). I tillegg inngår vi i partnersamarbeid med en rekke lhbt-organisasjoner i Europa.

To eksterne evalueringer av samarbeidene i Afrika og Asia 2022 bekrefter at det vi gjør er relevant og bidrar til endring.

(Foto: FRI)

Øst-Europa: Støtte til utsatte lhbt-organisasjoner

Svært få lhbt-organisasjoner i Europa mottar statlig støtte til å drive rettighetsarbeid. EØS-midlene, som utlyses gjennom Active Citizens Fund, spiller derfor en avgjørende rolle for å mobilisere mot antidemokratiske krefter med økende gjennomslag i store deler av Europa.

I 2022 har FRI EØS-støttede partnersamarbeid med organisasjoner i Polen, Kroatia og Litauen. Samarbeidene spenner over mange tematiske områder som bekjempelse av hatkriminalitet, skeive med rom-bakgrunn, bekjempelse av mobbing i skolen, styrking av kompetanse innen psykisk helse, og hvordan drive lokalt og nasjonalt påvirkningsarbeid for å fremme rettighetene til lhbt-personer. I 2022 har vi arrangert to tredagers seminar i Oslo for våre partnere Kultura Rowności og Tolerado i Polen og Udruga i Kroatia, der vi har trukket inn norske aktører med spesialkompetanse på områdene partnerne våre er opptatt av.

Afrika: Alliansebygging mellom lhbt-personer og religiøse ledere

I 2022 har vi fortsatt arbeidet i land der både kristne og muslimske religiøse ledere har oppfordret til vold, diskriminering og ekskludering.

Religiøse ledere har stor tyngde i mange afrikanske land. Den fortsatte kriminaliseringen av forhold mellom to av samme kjønn begrunnes ofte med religion og kultur. FRI's arbeid ble startet for å motarbeide vold og overgrep mot lhbt-personer. Vi har to hovedmålsettinger: Å skape inkluderende trosfellesskap og å motarbeide diskriminering innenfor andre viktige samfunnsområder der religiøse ledere har en sterk innflytelse. Blant disse er tilgang til helse, arbeid, utdanning og et nærmiljø fritt fra vold.

Målet vårt er å få religiøse ledere til å delta i lhbt-organisasjonenes utadrettede virksomhet, enten dette er til helsepersonell, politi, lokale ledere, eller som rådgivere til nær familie. De religiøse lederne involveres også i det politiske pådriverarbeidet for avkriminalisering og ikke-diskriminering.

I det sørlige Afrika har FRI inngått strategiske partnersamarbeid med lhbt-organisasjoner og nasjonale kirkeråd i Malawi, Mosambik, Sør Afrika, Lesotho og Botswana. Vi har sammen utarbeidet et intensivt kursopplegg som strekker seg over flere uker, der utvalgte religiøse ledere får en grundig innføring i kjønn, kjønnsbasert vold, seksuell orientering og kjønnsidentitet, og hvordan religiøse ledere kan møte mennesker på en måte som ivaretar alles iboende verdighet. I løpet av den siste treårsperioden har mer enn 1000 religiøse ledere og skeive troende gjennomgått dette kurset.

Etter endt kurs har deltakerne tatt opp inkludering av lhbt-personer i kirkegrupper i sine lokalsamfunn. I løpet av en treårsperiode har kursdeltakerne gjennomført dialoger om inkludering av lhbt-personer med mer enn 500 kirkegrupper. Vi estimerer at vi på denne måten har nådd ut til flere tusen deltakere.

Den økte forståelsen gir konkrete resultater. I Botswana, der vår partner Legabibo lenge har kjempet for avkriminalisering av seksualitet mellom to av samme kjønn, har kirkerådet gått offentlig ut med støtte. I Mosambik, der vår partner Lambda kjemper for å registrere seg som lhbt-organisasjon, har kirkerådet gått ut med støtte. I Lesotho, der vår partner Matrix meldte fra om at mange i lhbt-befolkningen trengte humanitær hjelp i forbindelse med covid-pandemien, sørget kirkerådet for at lhbt-personer ble inkludert som særlig sårbar gruppe.

I 2022 har partnerne våre i Kenya gjennomført mer enn 40 dialoger og nådd ut til mer enn 800 helsearbeidere, politifolk og lokale ledere. I Kenya inkluderes både den kristne og muslimske delen av befolkningen. Den kontinuerlige dialogen har ført til en reduksjon av trusler og vold mot lhbt-personer i Vest-Kenya og på kysten.

Asia: Barn og unges rettigheter

Barn og unge som krysser kjønnsgrenser opplever ofte å bli utstøtt fra familie, skole og lokalsamfunn. Mange ender opp som hjemløse på gaten i verdens storbyer. For å få til globale endringer har FRI satt i gang et samarbeid med Redd Barna, som med sitt nedslagsfelt i 126 land er en av de største barnerettighetsorganisasjonene i verden. FRI samarbeider med Redd Barnas landkontor i Nepal, Kambodsja, Thailand og Vietnam og med lhbt-organisasjoner i de samme landene.

Dette rettighetsarbeidet har en direkte innvirkning på barn og unges liv der de er. I Nepal og Vietnam støtter vi foreldrenettverk som går offentlig ut med støtte til sine barn. På skoler og universiteter får skoleledelse, lærere og medelever kurs i inkludering. Partnerne våre driver også pådriverarbeid overfor myndighetene for å få mer kunnskap om kjønns- og seksualitetsmangfold inn i nasjonale læreplaner.

Flere hundre lhbt-barn og unge har allerede fått støtte gjennom samarbeidet. Vi ser også en gradvis holdningsendring blant myndigheter, skoler og foreldregrupper: I begynnelsen var det vanskelig for Redd Barna å få tillatelse fra regjeringen i Vietnam og Nepal til å gjennomføre arbeidet, men i løpet av prosjektperioden er lokale og nasjonale myndigheter trukket inn som samarbeidspartnere i Vietnam, og i Nepal sitter sentrale politikere i tiltakets styringsgruppe.

Noe av det viktigste vi gjør på sikt er å øke kunnskap og eierskap hos Redd barna. Vi jobber også for at lhbt-organisasjoner skal bli flinkere til å ta opp barn og unges rettigheter. Sammen med Redd Barna Norge organiserer vi regionale samlinger der partnerne deler erfaringer, informasjonsmateriale og diskuterer hvordan vi kan bli bedre på å inkludere lhbt-barn og unge på alle områdene de forskjellige organisasjonene jobber med.

I 2022 deltok FRI med partnere i barnerettighetsprogrammet på ILGA Asia-konferansen i Ho Chi Minh i Vietnam, der vi også fikk en sesjon med våre partnere på hovedprogrammet om hvordan bruke internasjonale rettighetsmekanismer til å inkludere og fremme lhbt-barn og unge rettigheter. I panelet satt representanter fra våre partnere i Redd Barna i Kambodsja, Thailand, Nepal og Vietnam.

Dette er nybrottsarbeid og FRI er fremdeles en av veldig få utviklingsaktører som jobber i skjæringspunktet lhbt- og barn og unges rettigheter, men vi ser at det er et tema har fått mer fokus og som kommer til å få mer fokus fremover.

Kjønns mangfold

2022 ble nok et år i rekken av utfordrende år når det gjelder vårt arbeid på kjønns mangfoldsfeltet. Mange av oss sitter med en følelse av at den offentlige diskursen blir stadig hardere, og det fører til stor belastning for transpersoner, både de som deltar i diskursen og ikke.

Debatten er krass og til tider hatefull, og tidvis også over i grensen til direkte trusler. Den er også ikke kun teoretisk: det som diskuteres er innskrenkning av menneskers grunnleggende rettigheter til å leve fritt som seg selv, tilgang til det offentlige rom, rett til informasjon, og rett til medisinsk behandling. Dette oppleves av mange som en reell eksistensiell trussel.

Debattene handler oftere om at transfolk og deres behov er et problem, snarere enn de reelle vanskene transpersoner opplever. Trenden med hatefull retorikk, hets og trusler fortsetter, men samtidig er det viktig å huske at transtematikk er oftere på agendaen enn noengang før.

I lys av dette er FRI aktiv i den offentlige debatten og ser at det er svært viktig å fremme en ryddig og faglig forankret debatt om kjønnsnormer, kjønnsbekreftende behandling og transpersoners rettigheter. Vi har deltatt i en rekke medieopptredener om alt fra tredje juridisk kjønn til behandlingstilbudet til transpersoner. Bare i januar deltok vi på Dagsnytt 18 og Debatten to dager på rad. Vi jobber også med konkret politisk påvirkning og mot beslutningstagere for å opplyse, informere, og sette fokus tilbake på levde liv. I tillegg bistår vi forskere, offentlige etater, familier, enkeltpersoner og samarbeidsorganisasjoner.

Vi har særlig bidratt inn i en ressursgruppe til et forskningsprosjekt som søker å høre transpersoners erfaringer med helsetilbudet. Vår rådgiver på kjønns mangfold er tilgjengelig for lokallagene og kan bistå dem der det er ønskelig. Vi får mange henvendelser fra medier i forbindelse med saker som er variasjoner over temaet kjønns mangfold. Ikke alle av disse sakene er like relevante for verken ordskiftet eller vårt arbeid, men vi har problemer med å få antatt tekster om de virkelige utfordringene på feltet, eksempelvis behovet for et verdig og desentralisert behandlingstilbud for personer med kjønnsinkongruens.

I løpet av et år kommer det et enormt stort antall henvendelser fra transfolk, deres nærstående, profesjonsutøvere og andre som har spørsmål om det meste relatert til kjønns mangfold. Spørsmålene innebærer alt fra tips til behandlere, råd til hvordan hjelpe foreldre eller skole, dialog med de som opplever seg avvist av Rikshospitalet og hvordan klage på behandling. Bruduljene når Helsestasjonen for Kjønn og Seksualitet måtte midlertidig stoppe sin behandling førte til en ekstra strøm av berørte som tok kontakt.

Vi så det samme når media begynte å fokusere på Statens Helsetilsyn hadde fått varsel mot Esben Esther Pirelli Benestad. Spesielt frykt for å ikke fortsette å ha tilgang til å starte opp, eller videreføre kjønnsbekreftende behandling ser vi mye til. Transskriket for HKS i slutten av april, terrorangrepet i juni, at norske transpersoner fikk negativ oppmerksomhet i internasjonale medier fra mai av, og det generelle mediebildet gjennomgående i året, har alle bidratt til en større følelse av å være i forsvarsposisjon, men vi ser et miljø som gjør mye for å ivareta hverandre gjennom de vanskelige tidene.

Sammen med Skeiv Verden fikk vi kartlagt vanskene for flyktninger og asylsøkere med å få tilgang til kjønnsbekreftende behandling, og sammen lagde vi også en guide for hvordan få tak i kjønnsbekreftende behandling når man kommer fra utlandet. Flyktninger og asylsøkere har ingen rett på kjønnsbekreftende behandling i det de ankommer landet, og vi har derfor forsøkt å bistå med å finne private tilbydere til å videreføre behandlingen startet i landet de flykter fra. Å være på flukt er vanskelig nok, om man ikke skal tvinges til å kroppslig detransisjonere i tillegg. Vi har også spilt inn denne unødvendige ekstrabelastingen ovenfor myndighetene.

Vi utviklet også en guide til hvordan endre sitt juridiske kjønn. Dette kom fordi det var et behov for å synliggjøre både hvor kompleks den prosessen er, og gi gode råd før man gjennomfører, slik som å ta ut penger før bankkortet slutter å virke en dag, eller å unngå å endre juridisk kjønn mens man søker på skoler.

I anledning Trans Awareness Week lanserte vi også en Mini-Myteknuser som knuste de ti vanligste mytene vi hører om trans. Denne ble fort en hit og brukes nå i forskjellige kurs og foredrag rundt om i det ganske land.

Vi deltok også på TGEUs European and Central Asian Trans Council i Berlin i begynnelsen av Oktober. Der utvidet vi vårt nettverk, men gav også en mengde ressurser når det kommer til hvordan lov om endring av juridisk kjønn ble implementert, og da særskilt for alderen 6-16 år, som mange land merker ekstra utfordringer med å få politikere med på. Vi fikk også høre vitnesbyrd fra Ukraina og hvordan de jobber for å ivareta skeive på fronten i tillegg til skeive rammet av krigen.

Like før jul i 2021 falt den første dommen etter de nyeste tilleggene i straffelovens § 185 - kjønnsidentitet og kjønnsuttrykk. Denne ble så anket og i løpet av 2022 gikk den helt til Høyesterett hvor den ble opprettholdt. Andre saker førte dog ikke frem, så for en del kan det oppleves vanskelig å vite når noe er potensielt verdt å anmelde eller ei.

Rosa Kompetanse

Rosa kompetanse er fagavdelingen i FRI. Siden 2006 har Rosa kompetanse jobbet med å tilby kompetanseheving og faglig veiledning knyttet til temaene seksuell orientering, kjønnsidentitet og inkluderende praksis til ansatte i helse-, barnevern-, skole-, barnehage- og justissektorene, samt til arbeidsplasser.

Kjernen i vårt arbeid er å undervise voksne fagfolk, med mål om å øke deres kompetanse og på den måten styrke deres evne til å møte mangfoldet blant oss på en god måte i deres arbeidshverdag. Som fagavdeling er vi opptatt av å være i utvikling, og å kontinuerlig jobbe med kvalitetssikring av vårt arbeid. Et viktig utgangspunkt for dette er at de ansatte i Rosa kompetanse har relevant utdanningsbakgrunn og/eller erfaringsbakgrunn innenfor den sektoren en underviser for.

Innholdet i våre kurs og foredrag tar utgangspunkt i forskning, helse- og levekårsundersøkelser, lovverk, planverk og øvrige rammeverk i den enkelte sektor vi underviser innenfor. Takket være gode samarbeidspartnere og medlemmer i styringsgruppene til hvert enkelt tiltak, får vi kontinuerlig innspill som bidrar til å holde oss faglig relevante og oppdaterte på feltene vi jobber innenfor.

Ved å være en del av FRI, får vi også god kjennskap til utfordringer og gleder som LHBT+-personer møter på i sine hverdager, og dette er med på å styrke våre kursinnhold og gjøre vårt tilbud så relevant som mulig for personer som ønsker å få økt sin kompetanse om tematikken.

Teamet

Rosa kompetanse-teamet har vært i stor vekst de siste årene, og består per i dag av 10 ansatte. Det har i løpet av året skjedd enkelte endringer på teamet. Tiltaksleder for Rosa kompetanse barnehage, Sunniva Jarmann, gikk ut i permisjon sommeren 2022, og Linn Yttervik har siden da vært fungerende tiltaksleder.

Tiltaksleder for Rosa kompetanse helse og sosial, Nanna Klingenberg, gikk ut i permisjon høsten 2022, og Charlotte Høibråten har siden da vært fungerende tiltaksleder. Tiltaksleder for Rosa kompetanse skole, Omar Orhan Akhtar, begynte i ny jobb i januar 2023, og Eivind Bjørkgård Moe har da tatt over som leder for skoletiltaket. Omar tar all sin kunnskap og erfaring inn i en viktig rolle som lærer i grunnskolen.

Nettverksseminar

Rosa kompetanse arrangerer årlig et nettverksseminar for medlemmene i våre styringsgrupper og samarbeidspartnere. Seminaret oppleves som en viktig arena for både læring og å møtes på tvers om temaene vi jobber med og de felles målene det jobbes mot. Nettverksseminaret ble i 2022 holdt på Vega Scene i Oslo, og det overordnede temaet for programmet var minoriteten i minoriteten.

I løpet av seminarets to dager fikk deltakerne lære mer om situasjonen for skeive flyktninger, skeiv aldring, BDSM, minoritetsstress, fordommer mot religion i skeive miljøer, regnbuefamilier, skeivhet i nasjonale minoriteter og urfolk, intersex, skeive funksjer og homonormen.

(Foto: FRI)

Rosa kompetanse barnehage

Rosa kompetanse barnehage er Rosa kompetanses yngste tiltak. Tidlig innsats er avgjørende for å hindre utenforskap og diskriminering, og de er svært glade for at Helsedirektoratet i 2017 besluttet å tildele midler til å opprette et tiltak som retter seg mot barnehageansatte.

Tiltakets mål er å bidra til et helsefremmende og trygt psykososialt miljø i barnehagen, der alle kan uttrykke seg fritt, være den de er, og samtidig være trygge og bli inkludert. Kursene de holder tar utgangspunkt i barnehagens styrende dokumenter. RK barnehage gjennomfører kurs for ansatte i barnehager, foresatte og studenter tilknyttet barnehagelærerutdanningene.

Barnehagesektoren etterspør mer kunnskap om kjønnsidentitet, seksuell orientering og inkluderende praksis, og de er glade for å kunne tilby perspektiver og verktøy som ansatte og studenter kan bruke i arbeidet med å skape en barnehage med rom for alle barn og familier.

RK Barnehage har i 2022 hatt 43 oppdrag. De fleste kursene er gjennomført fysisk, men vi har også holdt noen større, digitale kurs. Til sammen har de møtt i overkant av 2700 mennesker tilknyttet barnehagesektoren. Rosa kompetanse barnehage opplever stor etterspørsel, men på grunn av manglende ressurser har tiltaket fremdeles bare 1,5 ansatte.

De er veldig stolte av det de har klart å utrette med midlene de har til rådighet, men arbeidet for å sikre nok finansiering til å møte etterspørselen fortsetter. I tillegg har de ansatte på tiltaket bidratt med en fagfelleverdert artikkel om regnbuefamilier som ble utgitt i en antologi i 2022. Denne er nå på pensum ved flere norske barnehagelærerutdanninger.

Rosa kompetanse skole

Rosa kompetanse skole har som mål å bidra til at skolen skal være et sted der elever som bryter med normer for kjønn og seksualitet kan være seg selv og kjenne seg trygge og inkluderte. For å få til dette underviser vi skoleansatte og lærerstudenter i hele landet på temaer som kjønns- og seksualitetsmangfold, familiemangfold og inkluderende praksis.

I 2022 har vi endelig kunnet gjennomføre ennå flere fysiske kurs enn det vi har gjort de to foregående årene grunnet ulike restriksjoner. Vi gjennomførte 81 kurs og har møtt rett i overkant av 3000 lærerstudenter og skoleansatte, noe vi er veldig fornøyd med.

I tillegg til kompetansehevingskurs har vi i løpet av 2022 gjort en språklig revidering av undervisningsoppleggene våre til bruk i grunnskolen. Vi har også vært synlige og bidratt på en rekke ulike arenaer. Vi har undervist 11 skoler som en del av FRI Oslo og Vikens kompetansehevingsprogram Skeiv kunnskap og samt en skole som har gjennomført deres kvalitetsmerke Regnbuefyrårn. Et kvalitetsmerke for arbeidsplasser som har gjennomført kompetanseheving i kjønns- og seksualitetsmangfold. Tiltaket har dette året også inngått en samarbeidsavtale med Ombudet for barn og unge i Viken, der vi blant annet skal holde kurs for videregående skoler i Viken og har vært med å kvalitetssikre et E-læringsverktøy og utvikle et samtaleverktøy om kjønns- og seksualitetsmangfold. Dette samarbeidet gleder vi oss til å fortsette med i 2023.

(Foto: FRI)

Rosa kompetanse barnevern

Rosa kompetanse barnevern har som mål å øke kompetansen om kjønnsmangfold, seksualitetsmangfold og inkluderende praksis i alle deler av barnevernet. Vi tilbyr kurs og faglig bistand til ansatte i barnevern-tjenestene, barnevernsinstitusjoner, fosterhjem og andre tiltakspersoner, samt underviser på høyskoler og universiteter på utdanninger knyttet til arbeid i barnevernet.

Rosa kompetanse barnevern er finansiert av Barne, ungdoms- og familiedirektoratet, og ble finansiert i 2022 med en øremerking på 700 000 i statsbudsjettet. Da tiltaket ikke var fullfinansiert i 2022, måtte vi nedskalere antall kurs fra opprinnelig mål. I 2022 holdt vi 23 kurs, for de ulike delene av barnevernet. De aller fleste av kursene var fysiske, med noen få unntak der det ville vært vanskelig å gjennomføre om vi ikke kunne tilby en digital løsning. Det har vært mellom 5 og 110 deltakere på kursene, med et snitt på 15-20 deltakere.

Selv med tre avlyste kurs pga sykdom, er vi godt fornøyde med hvor mange kurs vi har klart å gjennomføre. Vi regner med at vi har nådd mellom 600-700 fagpersoner i år, noe som kommer enda flere barn, ungdommer og familier til gode. Det viktigste for tiltaket er at kompetansen kommer dit det er behov, uavhengig av størrelsen på kommunen eller tjenesten. Derfor reiser vi både til bittesmå kommuner og tjenester med få ansatte, og til større tjenester med mange ansatte.

I 2022 har vi også bidratt med kompetanse inn i flere prosesser på barnevernsfeltet. Vi har bidratt i referansegruppe i utvidelsen av nasjonalt forløp i barnevernet, og vært med å utvikle en nettmodul i SOLID til opplæring av fosterhjem. Vi er også stolte av at nettsiden vår www.lhbtbarnevern.no jevnlig besøkes, som gir barnevernsansatte en ekstra ressurs utenom kurstilbudet vårt.

(Foto: FRI)

Rosa kompetanse helse og sosial

Rosa kompetanse så dagens lys allerede i 2006, som et direkte svar på de helse- og levekårsutfordringene forskningen viste at lesbiske, homofile og bifile hadde. Tiltaket var rettet inn mot ansatte i helse- og sosialsektoren, med mål om å øke kunnskapen om skeive i sektoren for å fjerne barrierer som hindrer skeive i å ha tilgang på nødvendige helse- og omsorgstjenester, og med det skape mer likeverdige tjenester.

Det overordnede målet med tiltaket har vært, og er fortsatt, å bedre levekårene og livskvaliteten til de av oss som bryter med samfunnets normer for kjønn og seksualitet, samt å sikre tilgang til reelt likeverdige tjenestetilbud. For å få til dette underviser vi både studenter og profesjonsutøvere om inkluderende praksis, minoritetsstress, interseksjonalitet, kjønns- og seksualitetsmangfold og om hvordan diskrepans innen helse- og levekår kan påvirke skeive liv. Vi har i en årrekke mottatt årlig finansiering fra Helsedirektoratet, og i 2022 fikk vi innvilget tilskudd på kr. 1 950 000.

I løpet året begynte vi endelig å se slutten på tiltak og begrensninger knyttet til covid 19-pandemien, og vi har omsider fått holde mange fysiske kurs igjen. Vi gjennomførte totalt 69 oppdrag i 2022. Flere av disse var knyttet til diverse Regnbuefyrtårn-prosesser, et spennende samarbeid med Skeiv kunnskap i FRI Oslo og Viken som vi er svært glade for å være en del av.

Rosa kompetanse helse og sosial ønsker å være et kompetansemiljø som bistår helse- og sosialsektoren med bred kunnskap om kjønns- og seksualitetsmangfold. Vi benyttes jevnlig som faglig innspillsleverandør i ulike fora, eksempelvis til referansegrupper for forskningsprosjekter, utvikling av undervisnings- og informasjonsmateriell og lærebøker, samt diverse høringsinnspill knyttet til helse- og sosialfaglige utdanningsløp, handlingsplaner og nettverk for seksuell helse og reproduktive rettigheter.

I 2022 har vi deltatt på flere innspillmøter og skrevet hørings svar, blant annet til regjeringens nye opptrappingsplan for psykisk helse. Tiltaket får også en del forespørsler om veiledning i enkeltsaker, noe vi har bidratt med når vi har hatt mulighet til det. Dessverre må vi avvise mange forespørsler om både oppdrag og veiledning av kapasitetshensyn.

Tiltaksleder de siste 4 årene, sosionom og klinisk sexolog Nanna Klingenberg, gikk ut i permisjon fra og med august 2022. Charlotte Høibråten har gått inn som vikarierende tiltaksleder, og vi har fortsatt den eminente Mathias Holst med på laget som rådgiver i 50 % stilling.

Mot slutten av året handlet det meste om lobbyarbeid, statsbudsjett og søknadsskriving. For første gang på mange år opplever Rosa kompetanse helse og sosial usikkerhet knyttet til finansiering. Tidligere har tiltaket mottatt tilskudd gjennom en øremerking over statsbudsjettet (kap. 765, post 73), men denne ble i 2023-budsjettet avviklet. Tiltaket går dermed mot mer usikre tider i 2023, men vi søker bredt og arbeider for mest mulig forutsigbare rammer for tiltaket fremover. Vi krysser fingrene!

Rosa kompetanse justis

Siden 2011 har Rosa kompetanse justis jobbet for å heve kompetansen i justissektoren, og særlig i politiet, om likeverdige tjenester, kjønns- og seksualitetsmangfold i tillegg til hatkriminalitet. I tillegg jobber tiltaket med å spre kunnskap om hatkriminalitet blant de av oss som er skeive, som ledd i å få flere til å anmelde og samtidig få mer kunnskap om hvorfor en eventuelt ikke anmelder. Tiltaket har blant annet som mål å bidra til å få ned mørketallene på hatkriminalitet og bidra til økt tillit til politiet.

Tiltaket fikk i 2022 innvilget nok til rundt en tredjedels stilling, som gjorde at aktivitetsnivået måtte nedjusteres tilsvarende. Tiltaket fikk tildelt 300 000 kr fra tilskuddsordning til kriminalitetsforebygging som forvaltes av Sekretariatet for konfliktrådene. Behovet for tiltaket er stort, og det er utfordrende å nå ut til alle vi kunne tenke oss å nå ut til når finansieringen er så lav som den har vært de siste årene. Det er derfor svært positivt at Politidirektoratet i 2022 har vedtatt en handlingsplan om mangfold dialog og tillit som skal gjelde frem til 2025. I denne står det blant annet at politiet må ha kunnskap om kjønns- og seksualitetsmangfold og om hatkriminalitet. Politiet gjennomførte også sommeren 2022 en spørreundersøkelse som viste at 3 av 10 skeive som svarte på den har ganske eller svært lav tillit til politiet, og har i forlengelse av undersøkelsen anerkjent at politiet her har et tillitsproblem. Rosa kompetanse justis er i dialog med Politidirektoratet om hvordan vi skal bistå dem med å heve kompetansenivået på temaene vi jobber med fremover. Vi håper dermed at vi vil se en mye større grad av prioritering av kompetansehevingen vi bidrar med, og at det samtidig vil settes av nødvendige midler til dette arbeidet.

Rosa kompetanse justis hadde totalt 10 oppdrag i løpet av 2022, hvor 8 av disse var helt i kjernen av tiltakets mål og virksomhet. Dette omfatter alt fra kursing av Diskrimineringsnemnda til å holde innlegg under den nasjonale hatkrimkonferansen. Vi har i tillegg til dette blant annet deltatt på innspillmøter, blant annet etter angrepet 25. juni, i andre relevante prosesser og i hatkrimnettverket.

Fri-sone

For 2021 søkte FRI om midler fra Bufdir til å utvikle en kampanje mot hatkriminalitet. Kampanjen ble utviklet av reklamebyrået SMFB, og fikk navnet "Fri-sone". Vi opplevde at kampanjen fungerte såpass godt at vi ønsket å videreføre den i 2022, og søkte derfor om midler til dette fra Bufdir som vi fikk innvilget. Tanken bak kampanjen er et ønske om å skape flere trygge soner, både på nett og ellers. Enkeltpersoner, bedrifter og organisasjoner kan delta i kampanjen. Når f.eks. en butikk definerer sitt område som en Fri-sone betyr det at de som jobber der har fått litt opplæring om hva hatkriminalitet er, hvorfor det er så viktig å jobbe mot og støtte noen som utsettes for det. Fri-sone har med det "hele" befolkningen som mål, og på den måten får vi spredt nødvendig kunnskap om hatkriminalitet både i den skeive delen av befolkningen og ellers.

Vi ønsket at kampanjen skulle bidra til reell kunnskapsheving om hatkriminalitet. Derfor har det vært et vilkår fra vår side at for at en aktør skal kunne kalle seg en Fri-sone, er utgangspunktet at alle ansatte på stedet må ha sett en kort film om hatkriminalitet. Deretter skal aktøren tilgjengeliggjøre en informasjonsplakat om hatkriminalitet og kampanjen for sine ansatte, før de kan henge opp klistremerket hvor det står "Fri-sone 2022: Vi vil stå opp mot hatkriminalitet som begrenser livene til mange LHBT-personer". Merket fungerer både som en forpliktelse for aktørene, og synliggjør informasjon om hatkriminalitet for omverdenen. Derfor inneholder merket en qr-kode som tar deg rett til nettsiden om Fri-sone.

Vi fokuserte i 2022 på å få med enkelte større aktører, da dette ville kunne gi et svært bredt nedslagsfelt dersom de ble med - slik vi så med blant annet IKEA året før. Vi har gjort en del innsalg som har generert møter om kampanjen og til slutt også deltakelse fra enkelte av disse. I løpet av 2022 har det kommet til ytterligere 9 aktører, som vil si at Fri-sone totalt sett har hatt rett rundt 50 bekreftede aktører med. De tre store aktørene som kom med i 2022 er Jernia, Nordea og Ringnes. I tillegg til det har Røverstaden, Platebutikken Tiger, Maaemo, Museum Stavanger, Det akademiske kvarter og Innsikt Psykolog også blitt med. Nettopp fordi det har vært et krav at alle ansatte hos en aktør i utgangspunktet skal se informasjonsfilmen om hatkriminalitet som tilhører kampanjen, er vi trygge på at Fri-sone har bidratt til å spre informasjon bredt om hva hatkriminalitet er og hvorfor det er så viktig å jobbe mot.

Rosa kompetanse arbeidsliv

Rosa kompetanse arbeidsliv er FRI's kurstillbud til arbeidsplasser som ønsker å opptre trygt og inkluderende overfor kjønnsog seksualitetsmangfoldet og på den måten kunne omsette festtalene i praksis. Tiltaket har vært i drift siden 2014, og opplever en stadig økende etterspørsel fra alle deler av arbeidslivet. Særlig i juni og i forbindelse med Pride så vi en stor etterspørsel etter kurs fra Rosa kompetanse arbeidsliv i 2022.

Kursene til Rosa kompetanse arbeidsliv er bygget opp etter samme mal som de andre tiltakene fra Rosa kompetanse, med fokus på hvordan arbeidsgivere skal arbeide for å fremme likestilling og hindre diskriminering med tanke på seksuell orientering, kjønnsidentitet og kjønnsuttrykk. En arbeidsplass som håndterer mangfold på en god måte tilrettelegger for at ansatte kan være åpne om hvem både de og deres nærmeste er.

Gjennom 2022 så vi en økt etterspørsel etter Rosa kompetanse arbeidsliv fra foreninger og forbund, og vi opplever det som svært gledelig at disse aktørene viser interesse for kompetanseheving når det gjelder inkludering av kjønns- og seksualitetsmangfoldet.

2022

